

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
„ДОНЕЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ”

**МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ №345
ДО ПРОВЕДЕННЯ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ
ТА САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ
ІЗ КУРСУ „АНАЛІЗ ТРУДОВИХ ПОКАЗНИКІВ”**

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
„ДОНЕЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ”

**МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ
ДО ПРОВЕДЕННЯ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ
ТА САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ
ІЗ КУРСУ „АНАЛІЗ ТРУДОВИХ ПОКАЗНИКІВ”
(для студентів за напрямком підготовки
6.050100 „Управління персоналом і економіка праці”)**

Розглянуто на засіданні кафедри
„Управління персоналом і економіка праці”.
Протокол № 4 від 25.11.2009 р.

Затверджено на засіданні навчально-
видавничої ради ДонНТУ. Протокол № 5
від 22.12.2009 р.

УДК 352/353

Методичні вказівки до проведення практичних занять та самостійної роботи студентів із курсу “Аналіз трудових показників” (для студентів за напрямком підготовки 6.050100 – „Управління персоналом і економіка праці”) / Уклад. О.В. Захарова, Т.С. Шульгіна. – Донецьк: ДонНТУ, 2009. – 75 с.

Методичні вказівки містять тематичний зміст курсу „Аналіз трудових показників”, зміст практичних занять, методичні рекомендації щодо вирішення задач та список літератури, що рекомендується. Призначені для студентів за напрямком підготовки 6.050100 – „Управління персоналом і економіка праці”.

*Укладачі: О.В. Захарова, к.е.н., доцент,
Т.С. Шульгіна, асистент*

Відп. за випуск: І.Б. Швець, д.е.н., професор

Рецензент: Л.І. Шилова, к.е.н., доцент

ЗМІСТ КУРСУ

Тема 1. Аналіз чисельності, складу і руху робочої сили:

- 1.1 Аналіз складу і структури працюючих.
- 1.2 Аналіз професійного і кваліфікаційного складу робітників.
- 1.3 Аналіз руху робочої сили.
- 1.4 Аналіз плинності кадрів.
- 1.5. Аналіз оборту робочої сили.
- 1.6. Аналіз вікового і освітнього складу кадрів.

Література: 2, с. 176-178;
4, с. 44-57, с.59-67;
5, с. 101-104, с. 377-386;
6, с. 69-73;
7, с. 257-265;
13, с. 124-127, с. 128-130.

Тема 2. Аналіз забезпеченості підприємства трудовими ресурсами:

- 2.1 Оцінка планової потреби у трудових ресурсах.
- 2.2 Аналіз забезпеченості кадрами підрозділів підприємства.
- 2.3 Аналіз стану підготовки і навчання персоналу.

Література: 2, с.236-241;
4, с. 57-59, с. 86-89;
6, с. 57-69;
8, с. 64-65;
13, с. 127-128;
14, с. 105-126;
15, с. 130-137.

Тема 3. Аналіз організації праці:

- 3.1 Аналіз змінного режиму роботи підприємства.
- 3.2 Аналіз організації відрядної і почасової праці.
- 3.3 Аналіз сполучення професій робочих.
- 3.4 Аналіз бригадної організації праці.
- 3.5 Аналіз колективних форм організації праці.

Література: 1, с. 95-127, с. 134-156;
13, с. 130-131, с. 132-133.

Тема 4. Аналіз ефективності використання персоналу:

- 4.1 Аналіз ефективності використання робочих за дільницями робіт.
- 4.2 Аналіз ефективності використання робочого часу.
- 4.3 Аналіз ефективності використання відрядної і почасової організації праці.
- 4.4 Аналіз ефективності використання праці спеціалістів.
- 4.5 Аналіз ефективності використання праці керівників.

Література: 3, с. 95-98;
4, с.109-118, с. 161-166;
6, с. 73-77;
10, с. 16-45;
13, с. 79-83;
14, с. 80-101.

Тема 5. Аналіз використання робочого часу:

- 5.1 Аналіз планового фонду робочого часу.
- 5.2 Аналіз календарного фонду робочого часу.
- 5.3 Аналіз балансу використання робочого часу.
- 5.4 Аналіз продуктивних і непродуктивних витрат робочого часу.
- 5.5 Аналіз споживання робочого часу за ділянками робіт і видами продукції.
- 5.6 Аналіз резервів збільшення робочого часу.

Література: 1, с. 128-134;

2, с.241-249;

4, с. 74-86, с.89-107;

5, с. 386-391;

6, с. 46-56;

8, с. 66-67;

13, с. 135-137;

15, с. 138-154.

Тема 6. Аналіз трудомісткості продукції:

- 6.1 Аналіз питомої трудомісткості продукції за її видами.
- 6.2 Структурний аналіз трудомісткості виробничої програми підприємства за видами продукції і ділянками робіт.
- 6.3 Аналіз динаміки трудомісткості продукції.
- 6.4 Факторний аналіз динаміки трудомісткості продукції.
- 6.5 Аналіз зміни трудомісткості продукції при зміні рівня спеціалізації і кооперації виробництва на підприємстві.
- 6.6 Аналіз використання ФВА для забезпечення зниження трудомісткості продукції.
- 6.7 Аналіз резервів зниження трудомісткості робіт.

Література: 2, с. 250-261;

5, с. 391-397, с. 502-504;

6, с. 23-30;

13, с. 138-142.

Тема 7. Аналіз продуктивності праці:

- 7.1 Аналіз вимірників продуктивності праці.
- 7.2 Аналіз середньогодинної, середньоденної и середньорічної продуктивності праці.
- 7.3 Факторний аналіз динаміки продуктивності праці.
- 7.4 Аналіз продуктивності суспільної праці з урахуванням матеріальних витрат і амортизації.
- 7.5 Аналіз резервів зростання продуктивності праці.
- 7.6 Аналіз економії чисельності персоналу за рахунок впровадження нового обладнання і модернізації діючого обладнання.
- 7.7 Аналіз економії чисельності персоналу за рахунок досконалості організації виробництва, праці і управління.
- 7.8 Аналіз економії чисельності персоналу за рахунок скорочення втрат робочого часу, зниження плинності кадрів і втрат від браку.

Література: 1, с. 157-223;

2, с. 261-280;

4, с. 126-138;

5, с. 101-104, с. 398-403;

6, с. 18-23, с. 30-41;

7, с. 243-256;

8, с. 67-70;

13, с. 142-149.

Тема 8. Аналіз створення і використання фонду заробітної плати:

- 8.1 Аналіз складу і динаміки коштів, які спрямовуються на споживання.
- 8.2 Аналіз джерел формування коштів на оплату праці, що входять до складу собівартості продукції.
- 8.3 Аналіз використання коштів, які спрямовуються на споживання.
- 8.4 Аналіз обґрунтованості плану по фонду заробітної плати.
- 8.5 Аналіз складу і структури фонду заробітної плати робочих.
- 8.6 Факторний аналіз середньорічної заробітної плати працюючих.
- 8.7 Аналіз економії фонду заробітної плати за рахунок зміни чисельності персоналу і середньої заробітної плати.
- 8.8 Аналіз впливу зміни фонду заробітної плати на розмір собівартості продукції.
- 8.9 Аналіз обґрунтованості і ефективності застосованих форм і систем оплати праці.

Література: 1, с. 224-249;
 2, с. 280-295;
 4, с. 145-150;
 5, с. 486-490;
 6, с. 79-101;
 7, с. 266-270;
 9, с. 114-115;
 13, с. 149-152.

Тема 9. Аналіз стимулювання праці і підвищення ефективності виробництва:

- 9.1 Аналіз ефективності використання виплат соціального характеру в системі доходів і витрат підприємства.
- 9.2 Аналіз джерел створення фонду соціальних виплат.
- 9.3 Оцінка ефективності використання коштів, які спрямовуються на соціальні виплати.
- 9.4 Аналіз дієвості методів стимулювання праці в системі виробничих и суспільних відносин.
- 9.5 Аналіз стимулів виробничо-трудової діяльності, спрямованих на підвищення ефективності виробництва.
- 9.6 Аналіз ефективності застосованих на підприємстві систем преміювання і систем участі у прибутках.

Література: 1, с. 240-249, с. 257-285;
 2, с. 225-231;
 6, с. 79-101;
 10, с. 120-159;
 12, с. 59-72;
 16, с. 47-70.

Тема 10. Аналіз механізму формування і розподілу фондів економічного стимулювання та регулювання витрат на оплату праці:

- 10.1 Аналіз складу і структури коштів, які спрямовуються на оплату праці, і джерел їх фінансування.
- 10.2 Аналіз складу і структури коштів, які спрямовуються на стимулювання праці, і джерел їх фінансування.
- 10.3 Аналіз взаємозв'язку оплати праці з кінцевими результатами праці підприємства.
- 10.4 Аналіз використання прибутку при формуванні фондів економічного стимулювання.
- 10.5 Аналіз залежності фонду оплати праці від обсягу випуску продукції на підприємстві.

- 10.6 Аналіз соціально-економічного обґрунтування величини фонду заробітної плати і його базисної величини.
- 10.7 Аналіз методів регулювання заробітної плати на підприємстві, рівневий і прирістний методи.
- 10.8 Аналіз величини постійних і змінних витрат, включаючи заробітну плату, в залежності від обсягу виробництва.

Література: 2, с.214-221, с. 222-225;
 4, с.158-161;
 5, с. 462-467, с. 473-476.
 11, с. 113-116.

Тема 11. Аналіз стану нормування праці на підприємстві:

- 11.1 Аналіз виконання норм виробки робочими-відрядниками.
- 11.2 Аналіз стану і якості нормування робіт.
- 11.3 Аналіз використання норм праці у планово-економічних розрахунках.
- 11.4 Аналіз організації нормування праці і перегляду норм.

Література: 1, с. 30-67;
 3, с. 192-206;
 13, с. 133-135.

Тема 12. Аналіз умов праці на підприємстві:

- 12.1 Аналіз і оцінка умов праці на підприємстві і у виробничих підрозділах.
- 12.2 Аналіз і оцінка втрат робочого часу внаслідок захворювань і травматизму.
- 12.3 Аналіз санітарно-гігієнічних умов праці на робочих місцях.
- 12.4 Аналіз кількості і динаміки зайнятих ручною, малокваліфікованою і тяжкою працею.
- 12.5 Аналіз резервів покращення умов праці на підприємстві, оцінка ефективності заходів.

Література: 1, с. 68-94;
 2, с. 178-182;
 3, с. 47-64;
 13, с. 131-132, с. 264-267.

Тема 13. Аналіз впливу трудових показників на ефективність роботи підприємства:

- 13.1 Аналіз використання трудових показників в планово-економічних розрахунках.
- 13.2 Аналіз і оцінка взаємозв'язку трудових показників і техніко-економічних показників.
- 13.3 Аналіз і оцінка впливу трудових показників на фінансові результати.

Література: 1, с. 249-256;
 2, с. 133-138, с. 200-204;
 5, с. 182-187;
 6, с. 41-44;
 11, с. 183-185; с. 198-204;
 13, с. 209-210, с. 222-223.

ПРАКТИЧНА РОБОТА №1
Тема „АНАЛІЗ ЧИСЕЛЬНОСТІ, СКЛАДУ І РУХУ РОБОЧОЇ СИЛИ”

Варіант №1

1. На підставі даних табл. 1 зробити попарний аналіз абсолютного та відносного відхилень, темпів росту та приросту чисельності працівників підприємства базисним та ланцюговим способами.

Таблиця 1 – Чисельність персоналу підприємства за 2005-2008 рр.

| Показники | 2005 р. | 2006 р. | 2007 р. | 2008 р. |
|---|---------|---------|---------|---------|
| 1. Загальна чисельність персоналу, осіб | 70767 | 77649 | 81760 | 58813 |
| 2. ПВП, осіб у т.ч.: | 46370 | 49012 | 57320 | 41079 |
| - керівники; | 2932 | 3096 | 4992 | 4238 |
| - спеціалісти; | 3370 | 3585 | 8143 | 6165 |
| - службовці; | 290 | 320 | 905 | 624 |
| - робітники | 39778 | 4204 | 43280 | 30052 |
| 3. Непромисловий персонал, осіб | 24397 | 28637 | 24440 | 17734 |

2. Розрахувати середньорічні темпи росту та приросту зміни чисельності працівників підприємства, результати розрахунків представити у виді табл. 2.

Таблиця 2 – Аналіз середньорічних темпів росту і приросту складу працівників підприємства

| Показники | Середньорічний темп росту, % | Середньорічний темп приросту, % |
|-----------|------------------------------|---------------------------------|
| | | |
| | | |

3. Зробити вертикальний та горизонтальний аналіз, розрахувати структуру чисельності персоналу (всього та за категоріями працівників).
4. На підставі даних табл. 3 розрахувати структуру та зробити висновки, щодо руху ПВП у 2008 р. порівняно з 2005-2007 рр.

Таблиця 3 – Рух персоналу у 2008 р. порівняно з 2005-2007 рр.

| Показники | 2005 р. | | 2006 р. | | 2007 р. | | 2008 р. | |
|--|---------|---|---------|---|---------|---|---------|---|
| | осіб | % | осіб | % | осіб | % | осіб | % |
| Прийнято всього | 3763 | | 2794 | | 1655 | | 2116 | |
| Звільнено всього, осіб | 2465 | | 2658 | | 6580 | | 3280 | |
| у тому числі: | 1045 | | 1071 | | 1728 | | 1703 | |
| - за власним бажанням | | | | | | | | |
| - виїзд за межі міста | 162 | | 135 | | 81 | | 72 | |
| - незадоволеність заробітною платою | 9 | | 5 | | 46 | | 603 | |
| - сімейні обставини | 178 | | 165 | | 206 | | 111 | |
| - через стан здоров'я | 32 | | 22 | | 17 | | - | |
| - через важку працю | 3 | | 1 | | 1 | | 31 | |
| - з виходом на пенсію | 353 | | 397 | | 3733 | | 328 | |
| - звільнено за прогули та інші порушення трудової дисципліни | 261 | | 381 | | 371 | | 370 | |
| - інші обставини | 422 | | 481 | | 397 | | 62 | |

5. Розрахувати показники руху персоналу та результати розрахунків занести до табл. 4. Зробити висновки відносно інтенсивності руху персоналу підприємства протягом 2005-2008 рр.

Таблиця 4 – Результати розрахунків показників руху персоналу

| Показники | 2005 р. | 2006 р. | 2007 р. | 2008 р. |
|-----------------------------------|---------|---------|---------|---------|
| Коефіцієнт обороту з прийому | | | | |
| Коефіцієнт обороту з вибуття | | | | |
| Коефіцієнт необхідного обороту | | | | |
| Коефіцієнт заміщення робочої сили | | | | |
| Коефіцієнт змінюваності кадрів | | | | |
| Повний період змінюваності, років | | | | |
| Коефіцієнт плинності кадрів | | | | |

6. На підставі даних табл. 5 проаналізувати динаміку якісного складу керівників, фахівців та службовців підприємства. Зробити висновки.

Таблиця 5 – Якісний склад керівників, фахівців та службовців

| Показники | 2005 р. | | 2006 р. | | 2007 р. | | 2008 р. | |
|---|---------|---------------|---------|---------------|---------|---------------|---------|---------------|
| | осіб | питома вага % | осіб | питома вага % | осіб | питома вага % | осіб | питома вага % |
| Чисельність керівників, фахівців і службовців за штатом, осіб, у т.ч. | 12082 | | 13681 | | 10069 | | 11188 | |
| За освітою: | | | | | | | | |
| - вища; | 6470 | | 6689 | | 5185 | | 5686 | |
| - середня спеціальна; | 4221 | | 5097 | | 3813 | | 3987 | |
| - учні | 1391 | | 1895 | | 1071 | | 1515 | |
| За віком: | | | | | | | | |
| - до 30 років; | 3996 | | 4122 | | 3535 | | 3662 | |
| - 31-50 років; | 4779 | | 5411 | | 4645 | | 5060 | |
| - 51-60 років; | 1974 | | 2185 | | 1205 | | 1750 | |
| - понад 60 років | 1333 | | 1963 | | 684 | | 716 | |
| За стажем роботи на посаді: | | | | | | | | |
| - до 3-х років; | 2868 | | 3151 | | 2859 | | 3371 | |
| - 3-10 років; | 6212 | | 7403 | | 5579 | | 6143 | |
| - понад 10 років | 3002 | | 3127 | | 1631 | | 1674 | |

7. За даними табл. 6 розрахувати:

- відхилення рівня 2008 р. від рівня 2005-2007 рр.;
- структуру персоналу за віком.

Зробити висновки, щодо динаміки чисельності робітників за віком та статтю.

Таблиця 6 – Характеристика персоналу за віком та статтю

| Вік | | Всього осіб | у тому числі | | | | Відхилення рівня 2008 р. від рівня 2006 р., осіб | | Структура персоналу за віком, % |
|-----|---------|-------------|--------------|---|----------|---|--|-------|---------------------------------|
| | | | жінки | | чоловіки | | чоловіки | жінки | |
| 1 | 2 | 3 | осіб | % | осіб | % | | | 8 |
| | 2005 р. | 2422 | 561 | | 1861 | | | | |

Продовження табл. 6

| 1 | 2 | 3 | 4 | 5 | 6 | 7 | 8 | 9 | 10 |
|----------------|---------|-------|------|---|------|---|---|---|----|
| До 20 років | 2006 р. | 2109 | 454 | | 1655 | | | | |
| | 2007 р. | 1495 | 299 | | 1196 | | | | |
| | 2008 р. | 1376 | 310 | | 1066 | | | | |
| 21-30 років | 2005 р. | 12068 | 3123 | | 8945 | | | | |
| | 2006 р. | 12396 | 3153 | | 9243 | | | | |
| | 2007 р. | 11503 | 2955 | | 8548 | | | | |
| | 2008 р. | 10748 | 2830 | | 7918 | | | | |
| 31-40 років | 2005 р. | 9736 | 3286 | | 6450 | | | | |
| | 2006 р. | 10017 | 3296 | | 6721 | | | | |
| | 2007 р. | 9666 | 3114 | | 6552 | | | | |
| | 2008 р. | 9722 | 3086 | | 6636 | | | | |
| 41-50 років | 2005 р. | 10624 | 3883 | | 6381 | | | | |
| | 2006 р. | 10502 | 4049 | | 6433 | | | | |
| | 2007 р. | 10285 | 3980 | | 6306 | | | | |
| | 2008 р. | 10092 | 3987 | | 6105 | | | | |
| 51-60 років | 2005 р. | 7110 | 2845 | | 4265 | | | | |
| | 2006 р. | 7563 | 3011 | | 4552 | | | | |
| | 2007 р. | 6547 | 2081 | | 4466 | | | | |
| | 2008 р. | 6858 | 2312 | | 446 | | | | |
| Понад 60 років | 2005 р. | 3023 | 1177 | | 1846 | | | | |
| | 2006 р. | 3124 | 1277 | | 1847 | | | | |
| | 2007 р. | 745 | 280 | | 465 | | | | |
| | 2008 р. | 906 | 300 | | 606 | | | | |
| Всього | 2005 р. | | | | | | | | |
| | 2006 р. | | | | | | | | |
| | 2007 р. | | | | | | | | |
| | 2008 р. | | | | | | | | |

8. Необхідно графічно зобразити динаміку одного будь-якого досліджуваного процесу на вибір студента. За результатами розрахунків зробити загальний висновок відносно аналізу чисельності, складу та руху робочої сили даного підприємства.

Варіант №2

1. На підставі даних табл. 1 зробити попарний аналіз абсолютного та відносного відхилень, темпів росту та приросту чисельності працівників підприємства базисним та ланцюговим способами.

Таблиця 1 – Чисельність персоналу підприємства за 2005-2008 рр.

| Показники | 2005 р. | 2006 р. | 2007 р. | 2008 р. |
|---|---------|---------|---------|---------|
| 1. Загальна чисельність персоналу, осіб | 5767 | 6764 | 7260 | 8813 |
| 2. ПВП, осіб у т.ч.: | 4375 | 5112 | 5420 | 6739 |
| - керівники; | 932 | 1006 | 1092 | 1238 |
| - спеціалісти; | 470 | 573 | 843 | 965 |
| - службовці; | 255 | 361 | 405 | 624 |
| - робітники | 2718 | 3171 | 3080 | 3912 |
| 3. Непромисловий персонал, осіб | 1392 | 1652 | 1840 | 2074 |

2. Розрахувати середньорічні темпи росту та приросту зміни чисельності працівників підприємства, результати розрахунків представити у виді табл. 2.

Таблиця 2 – Аналіз середньорічних темпів росту і приросту складу працівників підприємства

| Показники | Середньорічний темп росту, % | Середньорічний темп приросту, % |
|-----------|------------------------------|---------------------------------|
| | | |
| | | |

3. Зробити вертикальний та горизонтальний аналіз, розрахувати структуру чисельності персоналу (всього та за категоріями працівників).
4. На підставі даних табл. 3 розрахувати структуру та зробити висновки, щодо руху ПВП у 2008 р. порівняно з 2005-2007 рр.

Таблиця 3 – Рух персоналу підприємства у 2008 р. порівняно з 2005-2007 рр.

| Найменування | 2005 р. | | 2006 р. | | 2007 р. | | 2008 р. | |
|--|---------|---|---------|---|---------|---|---------|---|
| | осіб | % | осіб | % | осіб | % | осіб | % |
| Прийнято всього | 852 | | 1201 | | 641 | | 1734 | |
| Звільнено всього, осіб | 164 | | 204 | | 145 | | 181 | |
| у тому числі: | | | | | | | | |
| - за власним бажанням | 46 | | 51 | | 39 | | 48 | |
| - виїзд за межі міста | 16 | | 13 | | 9 | | 7 | |
| - незадоволеність заробітною платою | 9 | | 7 | | 4 | | 6 | |
| - сімейні обставини | 18 | | 21 | | 16 | | 11 | |
| - через стан здоров'я | 9 | | 12 | | 7 | | 13 | |
| - через важку працю | 5 | | 11 | | 8 | | 21 | |
| - з виходом на пенсію | 33 | | 49 | | 32 | | 38 | |
| - звільнено за прогули та інші порушення трудової дисципліни | 26 | | 31 | | 19 | | 27 | |
| - інші обставини | 2 | | 9 | | 11 | | 10 | |

5. Розрахувати показники руху робочої сили та результати розрахунків занести до табл. 4. Зробити висновки відносно руху персоналу підприємства протягом 2005-2008 рр.

Таблиця 4 – Результати розрахунків показників руху персоналу

| Показники | 2005 р. | 2006 р. | 2007 р. | 2008 р. |
|-----------------------------------|---------|---------|---------|---------|
| Коефіцієнт обороту з прийому | | | | |
| Коефіцієнт обороту з вибуття | | | | |
| Коефіцієнт необхідного обороту | | | | |
| Коефіцієнт заміщення робочої сили | | | | |
| Коефіцієнт змінюваності кадрів | | | | |
| Повний період змінюваності, років | | | | |
| Коефіцієнт плинності кадрів | | | | |

6. На підставі даних табл. 5 проаналізувати динаміку руху чисельності керівників, фахівців та службовців протягом 2005-2008 рр. Розрахувати та проаналізувати показники руху КФС.

Таблиця 5 – Аналіз руху керівників, фахівців та службовців у 2005-2008 рр.

| Показники | 2005 р. | 2006 р. | 2007 р. | 2008 р. | Відхилення | |
|--|---------|---------|---------|---------|------------------------------------|------------------------------------|
| | | | | | рівня 2008 р. від рівня 2005 р. | рівня 2008 р. від рівня 2006 р. |
| Прийнято КФС всього, у т.ч.: | 53 | 57 | 39 | 46 | | |
| - керівників і фахівців; | 23 | 43 | 31 | 32 | | |
| - службовців | 30 | 14 | 8 | 14 | | |
| Переведено КФС всього, у т.ч.: | 226 | 247 | 216 | 227 | | |
| - з робітників в керівники і фахівці; | 69 | 51 | 77 | 54 | | |
| - з керівників і фахівців у робітники; | 33 | 15 | 13 | 26 | | |
| - переведено з цеху в цех | 124 | 181 | 126 | 147 | | |
| Звільнено КФС всього, у т.ч.: | 46 | 51 | 57 | 69 | | |
| - керівників і фахівців; | 41 | 36 | 25 | 55 | | |
| - службовців | 5 | 15 | 32 | 14 | | |

7. На підставі даних табл. 6 розрахувати структуру видів навчання в період з 2006 по 2008 рр. Зробити висновки, щодо стану освітнього рівня працівників підприємства.

Таблиця 6 – Характеристика персоналу за освітою

| Освіта | | Всього, Осіб | з них | | | | Структура, % | | |
|--------------------|---------|-----------------|-------|---|----------|---|--------------|---------|---------|
| | | | жінки | | чоловіки | | 2006 р. | 2007 р. | 2008 р. |
| | | | осіб | % | осіб | % | | | |
| 1 | 2 | 3 | 4 | 5 | 6 | 7 | 8 | 9 | 10 |
| Вища | 2005 р. | 2365 | 447 | | 1918 | | | | |
| | 2006 р. | 2683 | 521 | | 2162 | | | | |
| | 2007 р. | 2328 | 431 | | 1897 | | | | |
| | 2008 р. | 2382 | 453 | | 1929 | | | | |
| Середня спеціальна | 2005 р. | 8016 | 72 | | 5844 | | | | |
| | 2006 р. | 8858 | 3533 | | 5825 | | | | |
| | 2007 р. | 8018 | 2614 | | 5404 | | | | |
| | 2008 р. | 8169 | 2747 | | 5422 | | | | |
| ПТУ | 2005 р. | 11160 | 2669 | | 8491 | | | | |
| | 2006 р. | 11856 | 2884 | | 8972 | | | | |
| | 2007 р. | 11401 | 2808 | | 8593 | | | | |
| | 2008 р. | 11714 | 3000 | | 8714 | | | | |
| Загальна середня | 2005 р. | 16658 | 6213 | | 10455 | | | | |
| | 2006 р. | 16235 | 6041 | | 10194 | | | | |
| | 2007 р. | 13468 | 4590 | | 8878 | | | | |
| | 2008 р. | 12722 | 4419 | | 8303 | | | | |
| Неповна середня | 2005 р. | 769 | 108 | | 661 | | | | |
| | 2006 р. | 586 | 62 | | 524 | | | | |
| | 2007 р. | 126 | 43 | | 83 | | | | |
| | 2008 р. | 165 | 54 | | 111 | | | | |
| Початкова | 2005 р. | 45 | 26 | | 19 | | | | |
| | 2006 р. | 47 | 19 | | 28 | | | | |
| | 2007 р. | 51 | 23 | | 28 | | | | |
| | 2008 р. | 50 | 12 | | 38 | | | | |

8. Необхідно графічно зобразити динаміку одного будь-якого досліджуваного процесу на вибір студента. За результатами розрахунків зробити загальний висновок відносно аналізу чисельності, складу та руху робочої сили даного підприємства.

Варіант №3

1. На підставі даних табл. 1 зробити попарний аналіз абсолютного та відносного відхилень, темпів росту та приросту чисельності працівників підприємства базисним та ланцюговим способами.

Таблиця 1 – Чисельність персоналу підприємства за 2005-2008 рр.

| Показники | 2005 р. | 2006 р. | 2007 р. | 2008 р. |
|---|---------|---------|---------|---------|
| 1. Загальна чисельність персоналу, осіб | 85645 | 81256 | 80790 | 82813 |
| 2. ПВП, осіб у т.ч.: | 67370 | 65219 | 63320 | 64079 |
| - керівники; | 49238 | 47004 | 44280 | 46052 |
| - спеціалісти; | 12832 | 13096 | 12992 | 13238 |
| - службовці; | 3910 | 3885 | 3143 | 3465 |
| - робітники | 1390 | 1234 | 1905 | 1324 |
| 3. Непромисловий персонал, осіб | 18275 | 16037 | 17470 | 18734 |

2. Розрахувати середньорічні темпи росту та приросту зміни чисельності працівників підприємства, результати розрахунків представити у виді табл. 2.

Таблиця 2 – Аналіз середньорічних темпів росту і приросту складу працівників підприємства

| Показники | Середньорічний темп росту, % | Середньорічний темп приросту, % |
|-----------|------------------------------|---------------------------------|
| | | |
| | | |

3. Зробити вертикальний та горизонтальний аналіз, розрахувати структуру чисельності персоналу (всього та за категоріями працівників).
4. На підставі даних табл. 3 розрахувати структуру та зробити висновки, щодо руху ПВП у 2008 р. порівняно з 2005-2007 рр.

Таблиця 3 – Рух персоналу у 2008 р. порівняно з 2005-2007 рр.

| Показники | 2005 р. | | 2006 р. | | 2007 р. | | 2008 р. | |
|-------------------------------------|---------|---|---------|---|---------|---|---------|---|
| | осіб | % | осіб | % | осіб | % | осіб | % |
| 1 | 2 | 3 | 4 | 5 | 6 | 7 | 8 | 9 |
| Прийнято всього | 5201 | | 2407 | | 1002 | | 2028 | |
| Звільнено всього, осіб | 2741 | | 6796 | | 1468 | | 764 | |
| у тому числі: | | | | | | | | |
| - за власним бажанням | 965 | | 3071 | | 728 | | 263 | |
| - виїзд за межі міста | 262 | | 335 | | 81 | | 42 | |
| - незадоволеність заробітною платою | 429 | | 1445 | | 106 | | 83 | |
| - сімейні обставини | 198 | | 165 | | 20 | | 11 | |
| - через стан здоров'я | 122 | | 287 | | 23 | | 19 | |

Продовження табл. 3

| | | | | | | | | |
|--|-----|---|-----|---|-----|---|-----|---|
| 1 | 2 | 3 | 4 | 5 | 6 | 7 | 8 | 9 |
| - через важку працю | 63 | | 57 | | 21 | | 16 | |
| - по виходу на пенсію | 333 | | 897 | | 373 | | 228 | |
| - звільнено за прогули та інші порушення трудової дисципліни | 261 | | 381 | | 101 | | 70 | |
| - інші обставини | 108 | | 158 | | 15 | | 32 | |

5. Розрахувати показники руху робітників та результати розрахунків занести до табл. 4. Зробити висновки відносно руху персоналу підприємства протягом 2005-2008 рр.

Таблиця 4 – Результати розрахунків показників руху персоналу

| Показники | 2005 р. | 2006 р. | 2007 р. | 2008 р. |
|-----------------------------------|---------|---------|---------|---------|
| Коефіцієнт обороту з прийому | | | | |
| Коефіцієнт обороту з вибуття | | | | |
| Коефіцієнт необхідного обороту | | | | |
| Коефіцієнт заміщення робочої сили | | | | |
| Коефіцієнт змінюваності кадрів | | | | |
| Повний період змінюваності, років | | | | |
| Коефіцієнт плинності кадрів | | | | |

6. На підставі даних табл. 5 проаналізувати динаміку якісного складу керівників, фахівців та службовців підприємства. Зробити висновки.

Таблиця 5 – Якісний склад керівників, фахівців та службовців

| Показники | 2005 р. | | 2006 р. | | 2007 р. | | 2008 р. | |
|--|---------|----------------|---------|----------------|---------|----------------|---------|---------------|
| | осіб | питома вага, % | осіб | питома вага, % | осіб | питома вага, % | осіб | питома вага % |
| Чисельність керівників, фахівців і службовців по штату, осіб | 1282 | | 1381 | | 1069 | | 1188 | |
| За освітою: | | | | | | | | |
| - вища; | 699 | | 748 | | 685 | | 754 | |
| - середня спеціальна; | 421 | | 579 | | 335 | | 390 | |
| - учні | 162 | | 54 | | 49 | | 44 | |
| За віком: | | | | | | | | |
| - до 30 років; | 256 | | 322 | | 284 | | 342 | |
| - 31-50 років; | 858 | | 911 | | 685 | | 720 | |
| - 51-60 років; | 105 | | 87 | | 62 | | 81 | |
| - понад 60 років | 63 | | 61 | | 38 | | 45 | |
| За стажем роботи на посаді: | | | | | | | | |
| - до 3-х років; | 468 | | 501 | | 438 | | 527 | |
| - 3-10 років; | 512 | | 603 | | 479 | | 414 | |
| - понад 10 років | 302 | | 277 | | 152 | | 247 | |

7. За даними табл. 6 розрахувати:

- відхилення рівня 2008 р. від рівня 2005-2007 рр.;
- структуру персоналу за віком.

Зробити висновки, щодо динаміки чисельності персоналу за віком та статтю.

Таблиця 6 – Характеристика персоналу за віком та статтю

| Вік | | Всього | | у тому числі | | | | Відхилення рівня 2008 р. від рівня 2006 р., осіб | | Структура персоналу за віком, % |
|-------------------|---------|--------|---|--------------|---|----------|---|--|-------|--|
| | | | | жінки | | чоловіки | | | | |
| | | осіб | % | осіб | % | осіб | % | чоловіки | жінки | |
| 1 | 2 | 3 | 4 | 5 | 6 | 7 | 8 | 9 | 10 | 11 |
| До 20 років | 2005 р. | 2022 | | 361 | | 1661 | | | | |
| | 2006 р. | 1709 | | 254 | | 1455 | | | | |
| | 2007 р. | 1095 | | 199 | | 896 | | | | |
| | 2008 р. | 976 | | 210 | | 766 | | | | |
| 21-30 років | 2005 р. | 11668 | | 2923 | | 8745 | | | | |
| | 2006 р. | 11996 | | 2953 | | 9043 | | | | |
| | 2007 р. | 11103 | | 2755 | | 8348 | | | | |
| | 2008 р. | 10348 | | 2630 | | 7718 | | | | |
| 31-40 років | 2005 р. | 7736 | | 3086 | | 4650 | | | | |
| | 2006 р. | 9018 | | 2296 | | 6722 | | | | |
| | 2007 р. | 10866 | | 3114 | | 7752 | | | | |
| | 2008 р. | 9722 | | 3686 | | 6036 | | | | |
| 41-50 років | 2005 р. | 9736 | | 3286 | | 6450 | | | | |
| | 2006 р. | 10017 | | 3296 | | 6721 | | | | |
| | 2007 р. | 9666 | | 3114 | | 6552 | | | | |
| | 2008 р. | 9722 | | 3086 | | 6636 | | | | |
| 51-60 років | 2005 р. | 7110 | | 2845 | | 4265 | | | | |
| | 2006 р. | 7563 | | 3011 | | 4552 | | | | |
| | 2007 р. | 6547 | | 2081 | | 4466 | | | | |
| | 2008 р. | 6858 | | 2312 | | 446 | | | | |
| Понад 60 років | 2005 р. | 3023 | | 1177 | | 1846 | | | | |
| | 2006 р. | 2124 | | 677 | | 1447 | | | | |
| | 2007 р. | 745 | | 280 | | 465 | | | | |
| | 2008 р. | 1006 | | 320 | | 686 | | | | |
| Всього | 2005 р. | | | | | | | | | |
| | 2006 р. | | | | | | | | | |
| | 2007 р. | | | | | | | | | |
| | 2008 р. | | | | | | | | | |

8. Необхідно графічно зобразити динаміку одного будь-якого досліджуваного процесу на вибір студента. За результатами розрахунків зробити загальний висновок відносно аналізу чисельності, складу та руху робочої сили даного підприємства.

Варіант №4

1. На підставі даних табл. 1 зробити попарний аналіз абсолютного та відносного відхилень, темпів росту та приросту чисельності працівників підприємства базисним та ланцюговим способами.

Таблиця 1 – Чисельність персоналу підприємства за 2005-2008 рр.

| Показники | 2005 р. | 2006 р. | 2007 р. | 2008 р. |
|---|---------|---------|---------|---------|
| 1 | 2 | 3 | 4 | 5 |
| 1. Загальна чисельність персоналу, осіб | 8767 | 8064 | 7770 | 8113 |
| 2. ПВП, осіб у т.ч.: | 6375 | 5712 | 5430 | 5739 |

Продовження табл. 1

| 1 | 2 | 3 | 4 | 5 |
|---------------------------------|------|------|------|------|
| - керівники; | 1718 | 2272 | 2190 | 3912 |
| - спеціалісти; | 1932 | 1006 | 992 | 1238 |
| - службовці; | 1470 | 1073 | 943 | 965 |
| - робітники | 1255 | 1361 | 1305 | 624 |
| 3. Непромисловий персонал, осіб | 2392 | 2352 | 2340 | 2374 |

2. Розрахувати середньорічні темпи росту та приросту зміни чисельності працівників підприємства, результати розрахунків представити у виді табл. 2.

Таблиця 2 – Аналіз середньорічних темпів росту і приросту складу працівників підприємства

| Показники | Середньорічний темп росту, % | Середньорічний темп приросту, % |
|-----------|------------------------------|---------------------------------|
| | | |
| | | |

3. Зробити вертикальний та горизонтальний аналіз, розрахувати структуру чисельності персоналу (всього та за категоріями працівників).
4. На підставі даних табл. 3 розрахувати структуру та зробити висновки, щодо руху ПВП у 2008 р. порівняно з 2005-2007 рр.

Таблиця 3 – Рух персоналу у 2008 р. порівняно з 2005-2007 рр.

| Найменування | 2005 р. | | 2006 р. | | 2007 р. | | 2008 р. | |
|--|---------|---|---------|---|---------|---|---------|---|
| | осіб | % | осіб | % | осіб | % | осіб | % |
| Прийнято всього | 752 | | 501 | | 441 | | 524 | |
| Звільнено всього, осіб | 364 | | 1204 | | 735 | | 181 | |
| у тому числі: | | | | | | | | |
| - за власним бажанням | 146 | | 642 | | 339 | | 48 | |
| - виїзд за межі міста | 16 | | 43 | | 19 | | 7 | |
| - незадоволеність заробітною платою | 9 | | 34 | | 14 | | 6 | |
| - сімейні обставини | 18 | | 41 | | 16 | | 11 | |
| - через стан здоров'я | 9 | | 30 | | 17 | | 13 | |
| - через важку працю | 5 | | 35 | | 28 | | 21 | |
| - з виходом на пенсію | 133 | | 289 | | 222 | | 43 | |
| - звільнено за прогули та інші порушення трудової дисципліни | 26 | | 81 | | 69 | | 27 | |
| - інші обставини | 2 | | 9 | | 11 | | 5 | |

5. Розрахувати показники руху робочої сили та результати розрахунків занести до табл. 4. Зробити висновки відносно руху персоналу підприємства протягом 2005-2008 рр.

Таблиця 4 – Результати розрахунків показників руху персоналу

| Показники | 2005 р. | 2006 р. | 2007 р. | 2008 р. |
|-----------------------------------|---------|---------|---------|---------|
| 1 | 2 | 3 | 4 | 5 |
| Коефіцієнт обороту з прийому | | | | |
| Коефіцієнт обороту з вибуття | | | | |
| Коефіцієнт необхідного обороту | | | | |
| Коефіцієнт заміщення робочої сили | | | | |

Продовження табл. 4

| 1 | 2 | 3 | 4 | 5 |
|-----------------------------------|---|---|---|---|
| Коефіцієнт змінюваності кадрів | | | | |
| Повний період змінюваності, років | | | | |
| Коефіцієнт плинності кадрів | | | | |

6. На підставі даних табл. 5 проаналізувати динаміку руху чисельності керівників, фахівців та службовців протягом 2005-2008 рр. Розрахувати та проаналізувати показники руху КФС.

Таблиця 5 – Аналіз руху керівників, фахівців та службовців у 2005-2008 рр.

| Показники | 2005 р. | 2006 р. | 2007 р. | 2008 р. | Відхилення | Відхилення |
|--|---------|---------|---------|---------|---------------------------------------|---------------------------------------|
| | | | | | рівня 2008 р. від рівня 2005 р. | рівня 2008 р. від рівня 2006 р. |
| Прийнято КФС всього, у т.ч.: | 153 | 157 | 139 | 146 | | |
| - керівників і фахівців; | 103 | 113 | 111 | 122 | | |
| - службовців | 50 | 44 | 28 | 24 | | |
| Переведене КФС всього, у т.ч.: | 226 | 247 | 216 | 227 | | |
| - з робітників в керівники і фахівці; | 69 | 51 | 77 | 54 | | |
| - з керівників і фахівців в робітники; | 33 | 15 | 13 | 26 | | |
| - переведено з цеху (відділу) в цех (відділ) | 124 | 181 | 126 | 147 | | |
| Звільнено КФС всього, у т.ч.: | 86 | 97 | 107 | 119 | | |
| - керівників і фахівців; | 71 | 76 | 85 | 92 | | |
| - службовців | 15 | 21 | 22 | 27 | | |

7. На підставі даних табл. 6 розрахувати структуру видів навчання в період з 2006 по 2008 рр. Зробити висновки, щодо стану освітнього рівня працівників підприємства.

Таблиця 6 – Характеристика персоналу за освітнім рівнем

| Освіта | Всього, осіб | з них | | | | Структура, % | | |
|--------------------|--------------|-------|------|----------|-------|--------------|---------|---------|
| | | жінки | | чоловіки | | 2006 р. | 2007 р. | 2008 р. |
| | | осіб | % | осіб | % | | | |
| 1 | 2 | 3 | 4 | 5 | 6 | 7 | 8 | 9 |
| Вища | 2005 р. | 2365 | 447 | | 1918 | | | |
| | 2006 р. | 2683 | 521 | | 2162 | | | |
| | 2007 р. | 2328 | 431 | | 1897 | | | |
| | 2008 р. | 2382 | 453 | | 1929 | | | |
| Середня спеціальна | 2005 р. | 11401 | 2808 | | 8593 | | | |
| | 2006 р. | 11714 | 3000 | | 8714 | | | |
| | 2007 р. | 16658 | 6213 | | 10455 | | | |
| | 2008 р. | 16235 | 6041 | | 10194 | | | |
| ПТУ | 2005 р. | 11160 | 2669 | | 8491 | | | |
| | 2006 р. | 11856 | 2884 | | 8972 | | | |
| | 2007 р. | 11401 | 2808 | | 8593 | | | |
| | 2008 р. | 11714 | 3000 | | 8714 | | | |
| Загальна середня | 2005 р. | 16658 | 6213 | | 10455 | | | |
| | 2006 р. | 16235 | 6041 | | 10194 | | | |
| | 2007 р. | 13468 | 4590 | | 8878 | | | |
| | 2008 р. | 12722 | 4419 | | 8303 | | | |

Продовження табл. 6

| 1 | | 2 | 3 | 4 | 5 | 6 | 7 | 8 | 9 |
|-----------------|---------|-----|-----|---|-----|---|---|---|---|
| Неповна середня | 2005 р. | 769 | 108 | | 661 | | | | |
| | 2006 р. | 586 | 62 | | 524 | | | | |
| | 2007 р. | 226 | 143 | | 183 | | | | |
| | 2008 р. | 165 | 54 | | 111 | | | | |
| Початкова | 2005 р. | 245 | 126 | | 119 | | | | |
| | 2006 р. | 247 | 119 | | 128 | | | | |
| | 2007 р. | 251 | 123 | | 128 | | | | |
| | 2008 р. | 250 | 112 | | 138 | | | | |

8. Необхідно графічно зобразити динаміку одного будь-якого досліджуваного процесу на вибір студента. За результатами розрахунків зробити загальний висновок відносно аналізу чисельності, складу та руху робочої сили даного підприємства.

Варіант №5

1. На підставі даних табл. 1 зробити попарний аналіз абсолютного та відносного відхилень, темпів росту та приросту чисельності працівників підприємства базисним та ланцюговим способами.

Таблиця 1 – Чисельність персоналу підприємства за 2005-2008 рр.

| Показники | 2005 р. | 2006 р. | 2007 р. | 2008 р. |
|---|---------|---------|---------|---------|
| 1. Загальна чисельність персоналу, осіб | 15645 | 18256 | 17790 | 18813 |
| 2. ПВП, осіб у т.ч.: | 11370 | 12919 | 12720 | 13079 |
| - керівники; | 7238 | 8004 | 8150 | 8412 |
| - спеціалісти; | 2132 | 2396 | 2312 | 2408 |
| - службовці; | 1410 | 1685 | 1503 | 1611 |
| - робітники | 590 | 834 | 755 | 648 |
| 3. Непромисловий персонал, осіб | 4275 | 5337 | 5070 | 5734 |

2. Розрахувати середньорічні темпи росту та приросту зміни чисельності працівників підприємства, результати розрахунків представити у виді табл. 2.

Таблиця 2 – Аналіз середньорічних темпів росту і приросту складу працівників підприємства

| Показники | Середньорічний темп росту, % | Середньорічний темп приросту, % |
|-----------|------------------------------|---------------------------------|
| | | |
| | | |

3. Зробити вертикальний та горизонтальний аналіз, розрахувати структуру чисельності персоналу (всього та за категоріями працівників).
4. На підставі даних табл. 3 розрахувати структуру та зробити висновки, щодо руху ПВП у 2008 р. порівняно з 2005-2007 рр.

Таблиця 3 – Рух персоналу у 2008 р. порівняно з 2005-2007 рр.

| Показники | 2005 р. | | 2006 р. | | 2007 р. | | 2008 р. | |
|------------------------|---------|---|---------|---|---------|---|---------|---|
| | осіб | % | осіб | % | осіб | % | осіб | % |
| 1 | 2 | 3 | 4 | 5 | 6 | 7 | 8 | 9 |
| Прийнято всього | 5201 | | 3407 | | 1102 | | 102 | |
| Звільнено всього, осіб | 2741 | | 833 | | 1568 | | 2051 | |

Продовження табл. 3

| 1 | 2 | 3 | 4 | 5 | 6 | 7 | 8 | 9 |
|--|-----|---|-----|---|-----|---|-----|---|
| у тому числі: | | | | | | | | |
| - за власним бажанням | 865 | | 261 | | 738 | | 863 | |
| - виїзд за межі міста | 262 | | 75 | | 81 | | 102 | |
| - незадоволеність заробітною платою | 429 | | 82 | | 106 | | 183 | |
| - сімейні обставини | 198 | | 65 | | 60 | | 81 | |
| - через стан здоров'я | 122 | | 87 | | 63 | | 99 | |
| - через важку працю | 63 | | 47 | | 31 | | 76 | |
| - з виходом на пенсію | 433 | | 107 | | 373 | | 498 | |
| - звільнено за прогули та інші порушення трудової дисципліни | 261 | | 81 | | 101 | | 117 | |
| - інші обставини | 108 | | 28 | | 15 | | 32 | |

5. Розрахувати показники руху робітників та результати розрахунків занести до табл. 4. Зробити висновки відносно руху персоналу підприємства протягом 2005-2008 рр.

Таблиця 4 – Результати розрахунків показників руху персоналу

| Показники | 2005 р. | 2006 р. | 2007 р. | 2008 р. |
|-----------------------------------|---------|---------|---------|---------|
| Коефіцієнт обороту з прийому | | | | |
| Коефіцієнт обороту з вибуття | | | | |
| Коефіцієнт необхідного обороту | | | | |
| Коефіцієнт заміщення робочої сили | | | | |
| Коефіцієнт змінюваності кадрів | | | | |
| Повний період змінюваності, років | | | | |
| Коефіцієнт плинності кадрів | | | | |

6. На підставі даних табл. 5 проаналізувати динаміку якісного складу керівників, фахівців та службовців підприємства. Зробити висновки.

Таблиця 5 – Якісний склад керівників, фахівців та службовців

| Показники | 2005 р. | | 2006 р. | | 2007 р. | | 2008 р. | |
|--|---------|---------------|---------|---------------|---------|---------------|---------|---------------|
| | осіб | питома вага % | осіб | питома вага % | осіб | питома вага % | осіб | питома вага % |
| 1 | 2 | 3 | 4 | 5 | 6 | 7 | 8 | 9 |
| Чисельність керівників, фахівців і службовців по штату, осіб | 1182 | 100 | 1281 | 100 | 1169 | 100 | 1218 | |
| За освітою: | | | | | | | | |
| - вища; | 649 | | 708 | | 665 | | 704 | |
| - середня спеціальна; | 401 | | 509 | | 465 | | 490 | |
| - учні | 132 | | 64 | | 39 | | 24 | |
| За віком: | | | | | | | | |
| - до 30 років; | 306 | | 322 | | 284 | | 312 | |
| - 31-50 років; | 708 | | 811 | | 785 | | 810 | |
| - 51-60 років; | 105 | | 97 | | 72 | | 81 | |
| - понад 60 років | 63 | | 51 | | 28 | | 15 | |

Продовження табл. 5.

| 1 | 2 | 3 | 4 | 5 | 6 | 7 | 8 | 9 |
|-----------------------------|-----|---|-----|---|-----|---|-----|---|
| За стажем роботи на посаді: | | | | | | | | |
| - до 3-х років; | 368 | | 401 | | 438 | | 537 | |
| - 3-10 років; | 462 | | 563 | | 479 | | 444 | |
| - понад 10 років | 352 | | 317 | | 252 | | 237 | |

7. За даними табл. 6 розрахувати:

- відхилення рівня 2008 р. від рівня 2005-2007 рр.;
- структуру робітників за віком.

Зробити висновки, щодо динаміки чисельності персоналу за віком та статтю.

Таблиця 6 – Характеристика персоналу за віком та статтю

| Вік | | Всього | | у тому числі | | | | Відхилення рівня 2008 р. від рівня 2006 р., осіб | | Структура персоналу за віком, % |
|----------------|---------|--------|---|--------------|---|----------|---|--|-------|---------------------------------|
| | | | | жінки | | чоловіки | | | | |
| | | осіб | % | осіб | % | осіб | % | чоловіки | жінки | |
| До 20 років | 2005 р. | 1022 | | 361 | | 661 | | | | |
| | 2006 р. | 709 | | 254 | | 455 | | | | |
| | 2007 р. | 1095 | | 199 | | 896 | | | | |
| | 2008 р. | 976 | | 210 | | 766 | | | | |
| 21-30 років | 2005 р. | 11668 | | 2923 | | 8745 | | | | |
| | 2006 р. | 11996 | | 2953 | | 9043 | | | | |
| | 2007 р. | 11103 | | 2755 | | 8348 | | | | |
| | 2008 р. | 10348 | | 2630 | | 7718 | | | | |
| 31-40 років | 2005 р. | 7736 | | 3086 | | 4650 | | | | |
| | 2006 р. | 9018 | | 2296 | | 6722 | | | | |
| | 2007 р. | 11866 | | 3514 | | 8352 | | | | |
| | 2008 р. | 9722 | | 3686 | | 6036 | | | | |
| 41-50 років | 2005 р. | 9736 | | 3286 | | 6450 | | | | |
| | 2006 р. | 10017 | | 3296 | | 6721 | | | | |
| | 2007 р. | 9666 | | 3114 | | 6552 | | | | |
| | 2008 р. | 9722 | | 3086 | | 6636 | | | | |
| 51-60 років | 2005 р. | 7119 | | 2810 | | 4309 | | | | |
| | 2006 р. | 7563 | | 3011 | | 4552 | | | | |
| | 2007 р. | 6547 | | 2081 | | 4466 | | | | |
| | 2008 р. | 6858 | | 2312 | | 446 | | | | |
| Понад 60 років | 2005 р. | 3023 | | 1177 | | 1846 | | | | |
| | 2006 р. | 2124 | | 677 | | 1447 | | | | |
| | 2007 р. | 1745 | | 775 | | 970 | | | | |
| | 2008 р. | 1006 | | 320 | | 686 | | | | |
| Всього | 2005 р. | | | | | | | | | |
| | 2006 р. | | | | | | | | | |
| | 2007 р. | | | | | | | | | |
| | 2008 р. | | | | | | | | | |

8. Необхідно графічно зобразити динаміку одного будь-якого досліджуваного процесу на вибір студента. За результатами розрахунків зробити загальний висновок відносно аналізу чисельності, складу та руху робочої сили даного підприємства.

Методичні рекомендації до виконання практичної роботи №1

Середньорічні темпи росту та приросту показника з використанням середньої геометричної:

$$\overline{TP} = \sqrt[n]{T_1 \cdot T_2 \cdot \dots \cdot T_n}, \quad (1)$$

$$\overline{ТПР} = \overline{TP} - 1, \quad (2)$$

де \overline{TP} – середньорічний темп росту;

n – кількість періодів;

T_n – ланцюговий темп росту в i -му періоді;

$\overline{ТПР}$ – середньорічний темп приросту.

Коефіцієнт обороту з прийому:

$$K_{\text{пр}} = \frac{O_n}{\overline{Ч_{\text{об}}}} \cdot 100\% \quad \text{або} \quad K_{\text{пр}} = \frac{O_n}{\overline{Ч_{\text{кп}}}} \cdot 100\%, \quad (3)$$

де O_n – чисельність прийнятих працівників, осіб;

$\overline{Ч_{\text{об}}}$ – середньооблікова чисельність працівників, осіб;

$\overline{Ч_{\text{кп}}}$ – чисельність персоналу на кінець досліджуваного періоду, осіб.

Коефіцієнт обороту з вибуття:

$$K_{\text{в}} = \frac{O_{\text{в}}}{\overline{Ч_{\text{об}}}} \cdot 100\% \quad \text{або} \quad K_{\text{в}} = \frac{O_{\text{в}}}{\overline{Ч_{\text{пп}}}} \cdot 100\%, \quad (4)$$

де $O_{\text{в}}$ – чисельність вибулих працівників, осіб;

$\overline{Ч_{\text{пп}}}$ – чисельність персоналу на початок досліджуваного періоду, осіб.

Коефіцієнт необхідного обороту:

$$K_{\text{но}} = \frac{O_{\text{н}}}{\overline{Ч_{\text{об}}}} \cdot 100\%, \quad (5)$$

де $O_{\text{н}}$ – необхідний оберт працівників, осіб.

Коефіцієнт заміщення робочої сили:

$$K_{\text{з}} = \frac{O_{\text{п}}}{O_{\text{в}}} \cdot 100\%. \quad (6)$$

Коефіцієнт змінюваності кадрів:

$$K_{\text{зм}} = \frac{O_{\text{мін}}}{\overline{Ч_{\text{об}}}} \cdot 100\%, \quad (7)$$

де $O_{\text{мін}}$ – менше зі значень обороту по прийому й обороту по вибуттю в досліджуваному періоді, осіб.

Повний період змінюваності:

$$\Pi_{\text{з}} = \frac{100}{K_{\text{в}}}. \quad (8)$$

Коефіцієнт плинності кадрів:

$$K_{\text{пл}} = \frac{O_{\text{над}}}{\overline{Ч_{\text{об}}}} \cdot 100\%, \quad (9)$$

де $O_{\text{над}}$ – надлишкова чисельність звільнених працівників за причинами плинності, осіб.

ПРАКТИЧНА РОБОТА №2
Тема „АНАЛІЗ ЗАБЕЗПЕЧЕНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА ТРУДОВИМИ
РЕСУРСАМИ”

Варіант №1

1. На підставі даних про планову та фактичну чисельність працівників підприємства необхідно визначити ступінь забезпеченості підприємства персоналом шляхом заповнення табл. 1.

Таблиця 1 – Аналіз забезпеченості підприємства персоналом

| Показники | 2005 р. | 2006 р. | 2007 р. | 2008 р. |
|--------------------------------------|---------|---------|---------|---------|
| Планова чисельність персоналу, осіб | 3670 | 3665 | 3677 | 3599 |
| Фактична чисельність персоналу, осіб | 3663 | 3647 | 3652 | 3618 |
| Абсолютне відхилення, осіб | | | | |
| Відносне відхилення, % | | | | |
| Темпи росту планової чисельності, % | | | | |
| Темпи росту фактичної чисельності, % | | | | |
| Темпи росту нестачі персоналу, % | | | | |

На підставі отриманих даних визначити середні темпи росту планової, фактичної чисельності та нестачі персоналу за період 2005-2008 рр. за допомогою середньої геометричної, зробити висновки.

2. Здійснити оцінку забезпеченості підприємства персоналом робітничих професій виходячи з показника розрахункової чисельності робітників на підставі даних табл. 2.

Таблиця 2 – Забезпеченість підприємства персоналом робітничих професій

| Показники | 2005 р. | 2006 р. | 2007 р. | 2008 р. |
|--|---------|---------|---------|---------|
| Фактична чисельність робітників, осіб, з них: | 2616 | 2587 | 2613 | 2541 |
| - робітників-відрядників | 1987 | 2010 | 1994 | 2047 |
| Планова трудомісткість планової річної виробничої програми, тис. люд.-год. | 6680 | 6954 | 7102 | 6815 |
| Плановий річний фонд робочого часу одного середньооблікового робітника ПВП, год. | 2120 | 2112 | 2120 | 2104 |
| Коефіцієнт, що характеризує середній рівень виконання відрядниками норми праці на підприємстві | 1,2 | 1,35 | 1,29 | 1,27 |
| Планова розрахункова чисельність, осіб | | | | |

Визначити абсолютне та відносне відхилення фактичної чисельності від розрахункової по рокам та зробити висновки відносно стану виробничого потенціалу підприємства.

3. На підставі даних табл. 3 розрахувати значення індексу сезонності та зобразити графік сезонної хвилі, зробити висновки.

Таблиця 3 – Чисельність персоналу підприємства на початок кожного місяця

| 2007 р. | | | | | | | | | | | |
|---------|-------|----------|---------|---------|---------|--------|---------|----------|---------|----------|---------|
| січень | лютий | березень | квітень | травень | червень | липень | серпень | вересень | жовтень | листопад | грудень |
| 2606 | 2599 | 2600 | 2611 | 2596 | 2601 | 2590 | 2606 | 2611 | 2615 | 2601 | 2620 |
| 2008 р. | | | | | | | | | | | |
| січень | лютий | березень | квітень | травень | червень | липень | серпень | вересень | жовтень | листопад | грудень |

| | | | | | | | | | | | |
|------|------|------|------|------|------|------|------|------|------|------|------|
| 2581 | 2600 | 2588 | 2593 | 2565 | 2545 | 2600 | 2598 | 2578 | 2611 | 2632 | 2590 |
|------|------|------|------|------|------|------|------|------|------|------|------|

4. На підставі даних табл. 4 необхідно виконати аналіз рівня організації праці на підприємстві, шляхом розрахунку наступних показників:

- 1) коефіцієнт розділення праці;
- 2) коефіцієнт трудової дисципліни;
- 3) коефіцієнт раціональності прийомів праці;
- 4) коефіцієнт відвернення виконавців від основної роботи.

Таблиця 4 – Дані для розрахунку показників аналізу рівня організації праці

| Показники | 2005 р. | 2006 р. | 2007 р. | 2008 р. |
|---|---------|---------|---------|---------|
| Середній час, який витрачає середньообліковий робітник на виконання не запланованої роботи протягом зміни, % | 28,1 | 20,6 | 29,5 | 22,4 |
| Середній час, який витрачає середньообліковий службовець на виконання не запланованої роботи протягом зміни, % | 34,6 | 23,7 | 22,8 | 19,9 |
| Внутрішньо змінні втрати часу всіма досліджуваними працівниками в наслідок порушення трудової дисципліни, люд.-год. | 147 | 121 | 98 | 108 |
| Цілоденні втрати робочого часу всіма досліджуваними працівниками в наслідок порушення трудової дисципліни, люд.-дн. | 15 | 13 | 22 | 25 |
| Середні витрати часу на виконання операції або одиниці роботи одним середньо обліковим робітником, хв. | 0,58 | 0,59 | 0,56 | 0,54 |
| Середні витрати часу на виконання операції або одиниці роботи передовими робітниками, хв. | 0,50 | 0,50 | 0,50 | 0,50 |
| Кількість повторів операцій або обсяг виконаних робіт одним робітником, нат. од. | 852 | 867 | 902 | 893 |
| Нормативна тривалість зміни, год. | 8 | 8 | 8 | 8 |
| Ефективний фонд робочого часу одного робітника у досліджуємому періоді, дн. | 265 | 264 | 265 | 263 |
| Відсоток робітників, відвернених від основної діяльності, % | 5 | 6 | 4 | 7 |
| Відсоток службовців, відвернених від основної діяльності, % | 3 | 5 | 2 | 6 |

5. Зробити комплексний аналіз отриманих результатів.

Варіант №2

1. На підставі даних про планову та фактичну чисельність працівників підприємства необхідно визначити ступінь забезпеченості підприємства персоналом шляхом заповнення табл. 1.

На підставі отриманих даних визначити середні темпи росту планової, фактичної чисельності та нестачі персоналу за період 2005-2008 рр. за допомогою середньої геометричної, зробити висновки.

2. Здійснити оцінку забезпеченості підприємства персоналом робітничих професій виходячи з показника розрахункової чисельності робітників на підставі даних табл. 2.

Таблиця 1 – Аналіз забезпеченості підприємства кадрами

| Показники | 2005 р. | 2006 р. | 2007 р. | 2008 р. |
|--------------------------------------|---------|---------|---------|---------|
| Планова чисельність персоналу, осіб | 5570 | 5665 | 5677 | 5599 |
| Фактична чисельність персоналу, осіб | 5363 | 5447 | 5352 | 5118 |
| Абсолютне відхилення, осіб | | | | |
| Відносне відхилення, % | | | | |
| Темпи росту планової чисельності, % | | | | |
| Темпи росту фактичної чисельності, % | | | | |
| Темпи росту нестачі персоналу, % | | | | |

Таблиця 2 – Забезпеченість підприємства персоналом робітничих професій

| Показники | 2005 р. | 2006 р. | 2007 р. | 2008 р. |
|--|---------|---------|---------|---------|
| Фактична чисельність робітників, осіб, з них: | 3616 | 3587 | 3613 | 3541 |
| - робітників-відрядників | 2987 | 3110 | 2999 | 2947 |
| Планова трудомісткість планової річної виробничої програми, тис. люд.-год. | 6580 | 6654 | 6902 | 6615 |
| Плановий річний фонд робочого часу одного середньооблікового робітника ПВП, год. | 2120 | 2112 | 2120 | 2104 |
| Коефіцієнт, що характеризує середній рівень виконання відрядниками норми праці на підприємстві | 1,22 | 1,31 | 1,26 | 1,29 |
| Планова розрахункова чисельність, осіб | | | | |

Визначити абсолютне та відносне відхилення фактичної чисельності від розрахункової по рокам та зробити висновки відносно стану виробничого потенціалу підприємства.

3. На підставі даних табл. 3 розрахувати значення індексу сезонності та зобразити графік сезонної хвилі, зробити висновки.

Таблиця 3 – Чисельність персоналу підприємства на початок кожного місяця

| 2007 р. | | | | | | | | | | | |
|---------|-------|----------|---------|---------|---------|--------|---------|----------|---------|----------|---------|
| січень | лютий | березень | квітень | травень | червень | липень | серпень | вересень | жовтень | листопад | грудень |
| 3623 | 3589 | 3600 | 3611 | 2590 | 3601 | 3590 | 3606 | 3611 | 3615 | 3641 | 3620 |
| 2008 р. | | | | | | | | | | | |
| січень | лютий | березень | квітень | травень | червень | липень | серпень | вересень | жовтень | листопад | грудень |
| 3530 | 3500 | 3588 | 2593 | 3565 | 3545 | 3600 | 3598 | 3578 | 3611 | 3632 | 3590 |

4. На підставі даних табл. 4 необхідно виконати аналіз рівня організації праці на підприємстві, шляхом розрахунку наступних показників:

- 1) коефіцієнт розділення праці;
- 2) коефіцієнт трудової дисципліни;
- 3) коефіцієнт раціональності прийомів праці;
- 4) коефіцієнт відвернення виконавців від основної роботи.

Таблиця 4 – Дані для розрахунку показників аналізу рівня організації праці

| Показники | 2005 р. | 2006 р. | 2007 р. | 2008 р. |
|--|---------|---------|---------|---------|
| 1 | 2 | 3 | 4 | 5 |
| Середній час, який витрачає середньообліковий робітник на виконання не запланованої роботи | 38,1 | 30,6 | 29,5 | 27,4 |

| | | | | |
|-------------------|--|--|--|--|
| протягом зміни, % | | | | |
|-------------------|--|--|--|--|

Продовження табл. 4

| 1 | 2 | 3 | 4 | 5 |
|---|------|------|------|------|
| Середній час, який витрачає середньообліковий службовець на виконання не запланованої роботи протягом зміни, % | 24,6 | 23,7 | 20,8 | 19,9 |
| Внутрішньо змінні втрати часу всіма досліджуваними працівниками в наслідок порушення трудової дисципліни, люд.-год. | 127 | 141 | 108 | 118 |
| Цілоденні втрати робочого часу всіма досліджуваними працівниками в наслідок порушення трудової дисципліни, люд.-дн. | 14 | 16 | 22 | 25 |
| Середні витрати часу на виконання операції або одиниці роботи одним середньо обліковим робітником, хв. | 0,57 | 0,59 | 0,54 | 0,51 |
| Середні витрати часу на виконання операції або одиниці роботи передовими робітниками, хв. | 0,50 | 0,50 | 0,50 | 0,50 |
| Кількість повторів операцій або обсяг виконаних робіт одним робітником, нат. од. | 752 | 767 | 802 | 893 |
| Нормативна тривалість зміни, год. | 8 | 8 | 8 | 8 |
| Ефективний фонд робочого часу одного робітника у досліджуємому періоді, дн. | 265 | 264 | 265 | 263 |
| Відсоток робітників, відвернених від основної діяльності, % | 8 | 5 | 7 | 3 |
| Відсоток службовців, відвернених від основної діяльності, % | 3 | 6 | 4 | 7 |

5. Зробити комплексний аналіз отриманих результатів.

Варіант №3

1. На підставі даних про планову та фактичну чисельність працівників підприємства необхідно визначити ступінь забезпеченості підприємства персоналом шляхом заповнення табл. 1.

Таблиця 1 – Аналіз забезпеченості підприємства кадрами

| Показники | 2005 р. | 2006 р. | 2007 р. | 2008 р. |
|--------------------------------------|---------|---------|---------|---------|
| Планова чисельність персоналу, осіб | 7770 | 7665 | 7377 | 7599 |
| Фактична чисельність персоналу, осіб | 7663 | 7347 | 7152 | 7318 |
| Абсолютне відхилення, осіб | | | | |
| Відносне відхилення, % | | | | |
| Темпи росту планової чисельності, % | | | | |
| Темпи росту фактичної чисельності, % | | | | |
| Темпи росту нестачі персоналу, % | | | | |

На підставі отриманих даних визначити середні темпи росту планової, фактичної чисельності та нестачі персоналу за період 2005-2008 рр. за допомогою середньої геометричної, зробити висновки.

2. Здійснити оцінку забезпеченості підприємства персоналом робітничих професій виходячи з показника розрахункової чисельності робітників на підставі даних табл. 2.

Таблиця 2 – Забезпеченість підприємства персоналом робітничих професій

| Показники | 2005 р. | 2006 р. | 2007 р. | 2008 р. |
|--|---------|---------|---------|---------|
| Фактична чисельність робітників, осіб, з них: | 4611 | 4582 | 4613 | 4544 |
| - робітників-відрядників | 3687 | 3010 | 3894 | 3247 |
| Планова трудомісткість планової річної виробничої програми, тис. люд.-год. | 5680 | 5954 | 6102 | 5815 |
| Плановий річний фонд робочого часу одного середньооблікового робітника ПВП, год. | 2120 | 2112 | 2120 | 2104 |
| Коефіцієнт, що характеризує середній рівень виконання відрядниками норми праці на підприємстві | 1,21 | 1,23 | 1,29 | 1,27 |
| Планова розрахункова чисельність, осіб | | | | |

Визначити абсолютне та відносне відхилення фактичної чисельності від розрахункової по рокам та зробити висновки відносно стану виробничого потенціалу підприємства.

3. На підставі даних табл. 3 розрахувати значення індексу сезонності та зобразити графік сезонної хвилі, зробити висновки.

Таблиця 3 – Чисельність персоналу підприємства на початок кожного місяця

| 2006 р. | | | | | | | | | | | |
|---------|-------|----------|---------|---------|---------|--------|---------|----------|---------|----------|---------|
| січень | лютий | березень | квітень | травень | червень | липень | серпень | вересень | жовтень | листопад | грудень |
| 7132 | 7110 | 6999 | 7200 | 7145 | 7158 | 7129 | 7159 | 7157 | 7105 | 6984 | 7120 |
| 2007 р. | | | | | | | | | | | |
| січень | лютий | березень | квітень | травень | червень | липень | серпень | вересень | жовтень | листопад | грудень |
| 7308 | 7341 | 7123 | 7300 | 7268 | 7307 | 7266 | 7289 | 7312 | 7295 | 7278 | 7319 |

4. На підставі даних табл. 4 необхідно виконати аналіз рівня організації праці на підприємстві, шляхом розрахунку наступних показників:

- 1) коефіцієнт розділення праці;
- 2) коефіцієнт трудової дисципліни;
- 3) коефіцієнт раціональності прийомів праці;
- 4) коефіцієнт відвернення виконавців від основної роботи.

Таблиця 4 – Дані для розрахунку показників аналізу рівня організації праці

| Показники | 2005 р. | 2006 р. | 2007 р. | 2008 р. |
|---|---------|---------|---------|---------|
| 1 | 2 | 3 | 4 | 5 |
| Середній час, який витрачає середньообліковий робітник на виконання не запланованої роботи протягом зміни, % | 18,1 | 20,6 | 25,5 | 22,4 |
| Середній час, який витрачає середньообліковий службовець на виконання не запланованої роботи протягом зміни, % | 24,6 | 23,7 | 22,8 | 19,9 |
| Внутрішньо змінні втрати часу всіма досліджуваними працівниками в наслідок порушення трудової дисципліни, люд.-год. | 127 | 111 | 98 | 108 |
| Цілоденні втрати робочого часу всіма | 16 | 18 | 22 | 25 |

| | | | | |
|--|--|--|--|--|
| досліджуваними працівниками в наслідок порушення трудової дисципліни, люд.-дн. | | | | |
|--|--|--|--|--|

Продовження табл. 4

| 1 | 2 | 3 | 4 | 5 |
|--|------|------|------|------|
| Середні витрати часу на виконання операції або одиниці роботи одним середньо обліковим робітником, хв. | 0,58 | 0,59 | 0,56 | 0,54 |
| Середні витрати часу на виконання операції або одиниці роботи передовими робітниками, хв. | 0,50 | 0,50 | 0,50 | 0,50 |
| Кількість повторів операцій або обсяг виконаних робіт одним робітником, нат. од. | 882 | 867 | 912 | 883 |
| Нормативна тривалість зміни, год. | 8 | 8 | 8 | 8 |
| Ефективний фонд робочого часу одного робітника у досліджуємому періоді, дн. | 267 | 263 | 266 | 264 |
| Відсоток робітників, відвернених від основної діяльності, % | 6 | 7 | 4 | 8 |
| Відсоток службовців, відвернених від основної діяльності, % | 3 | 8 | 6 | 4 |

5. Зробити комплексний аналіз отриманих результатів.

Варіант №4

1. На підставі даних про планову та фактичну чисельність працівників підприємства необхідно визначити ступінь забезпеченості підприємства персоналом шляхом заповнення табл. 1.

Таблиця 1 – Аналіз забезпеченості підприємства кадрами

| Показники | 2005 р. | 2006 р. | 2007 р. | 2008 р. |
|--------------------------------------|---------|---------|---------|---------|
| Планова чисельність персоналу, осіб | 1670 | 1365 | 1477 | 1599 |
| Фактична чисельність персоналу, осіб | 1563 | 1347 | 1365 | 1418 |
| Абсолютне відхилення, осіб | | | | |
| Відносне відхилення, % | | | | |
| Темпи росту планової чисельності, % | | | | |
| Темпи росту фактичної чисельності, % | | | | |
| Темпи росту нестачі персоналу, % | | | | |

На підставі отриманих даних визначити середні темпи росту планової, фактичної чисельності та нестачі персоналу за період 2005-2008 рр. за допомогою середньої геометричної, зробити висновки.

2. Здійснити оцінку забезпеченості підприємства персоналом робітничих професій виходячи з показника розрахункової чисельності робітників на підставі даних табл. 2.

Таблиця 2 – Забезпеченість підприємства персоналом робітничих професій

| Показники | 2005 р. | 2006 р. | 2007 р. | 2008 р. |
|--|---------|---------|---------|---------|
| Фактична чисельність робітників, осіб, з них: | 816 | 787 | 813 | 941 |
| - робітників-відрядників | 787 | 670 | 714 | 847 |
| Планова трудомісткість планової річної виробничої програми, тис. люд.-год. | 4680 | 4954 | 5102 | 4815 |
| Плановий річний фонд робочого часу одного середньооблікового робітника ПВП, год. | 2120 | 2112 | 2120 | 2104 |

| | | | | |
|--|------|------|------|------|
| Коефіцієнт, що характеризує середній рівень виконання відрядниками норми праці на підприємстві | 1,15 | 1,25 | 1,29 | 1,27 |
| Планова розрахункова чисельність, осіб | | | | |

Визначити абсолютне та відносне відхилення фактичної чисельності від розрахункової по рокам та зробити висновки відносно стану виробничого потенціалу підприємства.

3. На підставі даних табл. 3 розрахувати значення індексу сезонності та зобразити графік сезонної хвилі, зробити висновки.

Таблиця 3 – Чисельність персоналу підприємства на початок кожного місяця

| 2005 р. | | | | | | | | | | | |
|---------|-------|----------|---------|---------|---------|--------|---------|----------|---------|----------|---------|
| січень | лютий | березень | квітень | травень | червень | липень | серпень | вересень | жовтень | листопад | грудень |
| 1563 | 1567 | 1490 | 1567 | 1577 | 1543 | 1578 | 1545 | 1564 | 1589 | 1571 | 1532 |
| 2006 р. | | | | | | | | | | | |
| січень | лютий | березень | квітень | травень | червень | липень | серпень | вересень | жовтень | листопад | грудень |
| 1347 | 1342 | 1354 | 1324 | 1345 | 1367 | 1351 | 1342 | 1367 | 1327 | 1351 | 1362 |

4. На підставі даних табл. 4 необхідно виконати аналіз рівня організації праці на підприємстві, шляхом розрахунку наступних показників:

- 1) коефіцієнт розділення праці;
- 2) коефіцієнт трудової дисципліни;
- 3) коефіцієнт раціональності прийомів праці;
- 4) коефіцієнт відвернення виконавців від основної роботи.

Таблиця 4 – Дані для розрахунку показників аналізу рівня організації праці

| Показники | 2005 р. | 2006 р. | 2007 р. | 2008 р. |
|---|---------|---------|---------|---------|
| Середній час, який витрачає середньообліковий робітник на виконання не запланованої роботи протягом зміни, % | 25,1 | 20,6 | 23,5 | 22,4 |
| Середній час, який витрачає середньообліковий службовець на виконання не запланованої роботи протягом зміни, % | 31,6 | 28,7 | 25,8 | 21,9 |
| Внутрішньо змінні втрати часу всіма досліджуваними працівниками в наслідок порушення трудової дисципліни, люд.-год. | 157 | 131 | 108 | 118 |
| Цілоденні втрати робочого часу всіма досліджуваними працівниками в наслідок порушення трудової дисципліни, люд.-дн. | 20 | 23 | 22 | 25 |
| Середні витрати часу на виконання операції або одиниці роботи одним середньо обліковим робітником, хв. | 0,58 | 0,59 | 0,56 | 0,54 |
| Середні витрати часу на виконання операції або одиниці роботи передовими робітниками, хв. | 0,50 | 0,50 | 0,50 | 0,50 |
| Кількість повторів операцій або обсяг виконаних робіт одним робітником, нат. од. | 852 | 867 | 902 | 893 |
| Нормативна тривалість зміни, год. | 8 | 8 | 8 | 8 |
| Ефективний фонд робочого часу одного робітника у досліджуємому періоді, дн. | 262 | 266 | 261 | 263 |
| Відсоток робітників, відвернених від основної діяльності, % | 4 | 7 | 9 | 5 |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| Відсоток службовців, відвернених від основної діяльності, % | 5 | 8 | 4 | 6 |
|---|---|---|---|---|

5. Зробити комплексний аналіз отриманих результатів.

Варіант №5

1. На підставі даних про планову та фактичну чисельність працівників підприємства необхідно визначити ступінь забезпеченості підприємства персоналом шляхом заповнення табл. 1.

Таблиця 1 – Аналіз забезпеченості підприємства кадрами

| Показники | 2005 р. | 2006 р. | 2007 р. | 2008 р. |
|--------------------------------------|---------|---------|---------|---------|
| Планова чисельність персоналу, осіб | 9670 | 9565 | 9677 | 9599 |
| Фактична чисельність персоналу, осіб | 9563 | 9347 | 9552 | 9418 |
| Абсолютне відхилення, осіб | | | | |
| Відносне відхилення, % | | | | |
| Темпи росту планової чисельності, % | | | | |
| Темпи росту фактичної чисельності, % | | | | |
| Темпи росту нестачі персоналу, % | | | | |

На підставі отриманих даних визначити середні темпи росту планової, фактичної чисельності та нестачі персоналу за період 2005-2008 рр. за допомогою середньої геометричної, зробити висновки.

2. Здійснити оцінку забезпеченості підприємства персоналом робітничих професій виходячи з показника розрахункової чисельності робітників на підставі даних табл. 2.

Таблиця 2 – Забезпеченість підприємства персоналом робітничих професій

| Показники | 2005 р. | 2006 р. | 2007 р. | 2008 р. |
|--|---------|---------|---------|---------|
| Фактична чисельність робітників, осіб, з них: | 4616 | 4587 | 4613 | 4541 |
| - робітників-відрядників | 3985 | 3016 | 2997 | 3045 |
| Планова трудомісткість планової річної виробничої програми, тис. люд.-год. | 6580 | 6854 | 7202 | 6715 |
| Плановий річний фонд робочого часу одного середньооблікового робітника ПВП, год. | 2520 | 2512 | 2520 | 2504 |
| Коефіцієнт, що характеризує середній рівень виконання відрядниками норми праці на підприємстві | 1,19 | 1,23 | 1,22 | 1,27 |
| Планова розрахункова чисельність, осіб | | | | |

Визначити абсолютне та відносне відхилення фактичної чисельності від розрахункової по рокам та зробити висновки відносно стану виробничого потенціалу підприємства.

3. На підставі даних табл. 3 розрахувати значення індексу сезонності та зобразити графік сезонної хвилі, зробити висновки.

Таблиця 3 – Чисельність персоналу підприємства на початок кожного місяця

| 2005 р. | | | | | | | | | | | |
|---------|-------|----------|---------|---------|---------|--------|---------|----------|---------|----------|---------|
| січень | лютий | березень | квітень | травень | червень | липень | серпень | вересень | жовтень | листопад | грудень |
| 9553 | 9543 | 9499 | 9561 | 9570 | 9590 | 9579 | 9584 | 9496 | 9566 | 9553 | 9561 |
| 2006 р. | | | | | | | | | | | |
| січень | лютий | березень | квітень | травень | червень | липень | серпень | вересень | жовтень | листопад | грудень |

| | | | | | | | | | | | |
|------|------|------|------|------|------|------|------|------|------|------|------|
| 9357 | 9298 | 9344 | 9333 | 9351 | 9360 | 9299 | 9369 | 9344 | 9354 | 9367 | 9378 |
|------|------|------|------|------|------|------|------|------|------|------|------|

4. На підставі даних табл. 4 необхідно виконати аналіз рівня організації праці на підприємстві, шляхом розрахунку наступних показників:

- 1) коефіцієнт розділення праці;
- 2) коефіцієнт трудової дисципліни;
- 3) коефіцієнт раціональності прийомів праці;
- 4) коефіцієнт відвернення виконавців від основної роботи.

Таблиця 4 – Дані для розрахунку показників аналізу рівня організації праці

| Показники | 2005 р. | 2006 р. | 2007 р. | 2008 р. |
|---|---------|---------|---------|---------|
| Середній час, який витрачає середньообліковий робітник на виконання не запланованої роботи протягом зміни, % | 31,4 | 30,6 | 29,5 | 25,4 |
| Середній час, який витрачає середньообліковий службовець на виконання не запланованої роботи протягом зміни, % | 33,6 | 28,7 | 27,8 | 25,9 |
| Внутрішньо змінні втрати часу всіма досліджуваними працівниками в наслідок порушення трудової дисципліни, люд.-год. | 147 | 121 | 98 | 108 |
| Цілоденні втрати робочого часу всіма досліджуваними працівниками в наслідок порушення трудової дисципліни, люд.-дн. | 18 | 13 | 22 | 24 |
| Середні витрати часу на виконання операції або одиниці роботи одним середньо обліковим робітником, хв. | 0,55 | 0,59 | 0,56 | 0,57 |
| Середні витрати часу на виконання операції або одиниці роботи передовими робітниками, хв. | 0,50 | 0,50 | 0,50 | 0,50 |
| Кількість повторів операцій або обсяг виконаних робіт одним робітником, нат. од. | 855 | 867 | 902 | 897 |
| Нормативна тривалість зміни, год. | 8 | 8 | 8 | 8 |
| Ефективний фонд робочого часу одного робітника у досліджуємому періоді, дн. | 266 | 264 | 265 | 263 |
| Відсоток робітників, відвернених від основної діяльності, % | 9 | 6 | 8 | 4 |
| Відсоток службовців, відвернених від основної діяльності, % | 7 | 5 | 3 | 6 |

5. Зробити комплексний аналіз отриманих результатів.

Методичні рекомендації до виконання практичної роботи №2

Розрахункова чисельність працівників:

$$Ч_{пвп}^{роз} = \frac{T_{вп}^{пл}}{\Phi^{пл} \cdot K_n} \cdot \left[1 + 10 \cdot (K_n - 1) \cdot \left(0,1 - \frac{П_b}{1000} \right) \right], \quad (1)$$

де $T_{вп}^{пл}$ – планова трудомісткість планової річної виробничої програми, люд.-год.;

$\Phi^{пл}$ – плановий річний фонд робочого часу одного середньооблікового працівника ПВП, год.;

K_n – коефіцієнт, що характеризує середній рівень виконання відрядниками норма праці на підприємстві;

P_v – питома вага відрядників в загальній чисельності ПВП, %.

Індекс сезонності:

$$I_c = \frac{\bar{C}_i}{\bar{C}_{об}}, \quad (2)$$

де \bar{C}_i – середньооблікова чисельність робітників у кожному і-му місяці року, осіб;

$\bar{C}_{об}$ – середньооблікова чисельність робітників за рік, осіб.

Коефіцієнт розподілу праці:

$$K_{рп} = 1 - \frac{T_n}{T_{зм} \cdot C_p}, \quad (3)$$

де T_n – сумарний час виконання всіма працівниками невластивих їм функцій та не передбаченої завданням праці на протязі зміни, люд.-год.;

$T_{зм}$ – встановлена тривалість зміни, год.;

C_p – чисельність досліджуваних працівників, осіб.

Коефіцієнт трудової дисципліни:

$$K_{тд} = \left(1 - \frac{П_{тд}}{T_{зм} \cdot C_{рд}}\right) \cdot \left(1 - \frac{П_{тд}}{\Phi_{эф} \cdot C_p}\right) \quad (4)$$

де $П_{тд}$ – внутрішньозмінні втрати робочого часу всіма досліджуваними робітниками в наслідок порушення трудової дисципліни, люд.-год.;

$C_{рд}$ – чисельність досліджуваних працівників, осіб;

$П_{тд}$ – цілоденні втрати робочого часу всіма досліджуваними робітниками в наслідок порушення трудової дисципліни, люд.-дн.;

$\Phi_{эф}$ – ефективний фонд робочого часу одного працівника у даному періоді, дн.

Коефіцієнт раціональності прийомів праці:

$$K_p = 1 - (t - t_n) \cdot \frac{M}{T_{зм} \cdot C_p}, \quad (5)$$

де t – середні витрати часу на виконання операцій або одиниці роботи, хв.;

t_n – середні витрати часу на виконання операції або одиниці робіт передовими працівниками, хв.;

M – кількість повторів операцій або обсяг видів виконаних робіт, нат. од.;

$T_{зм}$ – тривалість зміни, хв.

Коефіцієнт відвернення виконавців від основної роботи:

$$K_{вв} = \frac{C_{відв}}{C_{об}} \cdot 100\%, \quad (6)$$

де $C_{відв}$ – чисельність працівників, відвернених від основної діяльності, осіб.

ПРАКТИЧНА РОБОТА №3
Тема “АНАЛІЗ ВИКОРИСТАННЯ РОБОЧОГО ЧАСУ”

Варіант №1

1. На підставі даних про баланс робочого часу (табл. 1) необхідно заповнити вільні місця у таблиці та здійснити комплексний аналіз ефективності використання фондів робочого часу шляхом розрахунку наступних показників:

- коефіцієнт використання числа днів роботи одного робітника;
- коефіцієнт використання календарного фонду робочого часу;
- коефіцієнт використання табельного фонду робочого часу;
- коефіцієнт використання максимально можливого фонду робочого часу;
- коефіцієнт реального (ефективного) фонду робочого часу.

Всі розрахунки здійснювати у люд.-год., або люд.-дн.

Таблиця 1 – Баланс робочого часу одного працівника

| № п/п | Показники | По плану | Фактично | Відхилення | |
|-------|--|----------|----------|------------|-------------|
| | | | | абсолютне | відносне, % |
| 1 | Календарний фонд часу, дн. | 366 | 365 | | |
| 2 | У тому числі: святкових днів | 10 | 10 | | |
| | вихідних днів | 106 | 104 | | |
| 3 | Табельний (номінальний фонд), дн. | | | | |
| 4 | Чергові відпуски, дн. | 22 | 23 | | |
| 5 | Максимально можливий фонд, дн. | | | | |
| 6 | Невиходи на роботу, дн., в т.ч.: | 36 | 38 | | |
| | додаткові відпустки | 7 | 9 | | |
| | відпустки з навчання | 5 | 7 | | |
| | відпустки по вагітності та пологам | 4 | 3 | | |
| | невиходи по хворобі | 12 | 11 | | |
| | неявки, що дозволені законом | 0,9 | 1 | | |
| | неявки з дозволу адміністрації | 1,04 | 1,27 | | |
| | прогули | 0,96 | 1,73 | | |
| 7 | Цілоденні простої, дн. | 5,1 | 4 | | |
| 8 | Явочний фонд (відпрацьований час), дн. | | | | |
| 9 | Середня номінальна тривалість робочого дня (зміни), год. | 8,00 | 8,00 | | |
| 10 | Розрахунковий фонд робочого часу, год. | | | | |
| 11 | Скорочення робочого дня, всього, год., в т.ч.: | 0,28 | 0,48 | | |
| | внутришньозмінні простої | 0,13 | 0,26 | | |
| | скорочення робочого дня в нічний час | 0,1 | 0,15 | | |
| | скорочення робочого дня підліткам | 0,05 | 0,07 | | |
| 12 | Понаднормовий час, год. | - | - | | |
| 13 | Фактична тривалість робочого дня (зміни), год. | | | | |
| 14 | Реальний (ефективний) фонд робочого часу одного працівника, год. | | | | |
| 15 | Обсяг товарної продукції, тис. грн. | 205164,3 | 147346,2 | | |
| 16 | Середньооблікова чисельність персоналу, осіб | 1988 | 1881 | | |
| 17 | Середньоявочна чисельність персоналу, осіб | 1591 | 1505 | | |

2. Визначити наступні показники для планового та звітного періодів:

- середня фактична тривалість робочого періоду;

- середня встановлена тривалість робочого періоду;
 - коефіцієнт використання встановленої тривалості робочого періоду;
 - повна середня фактична тривалість робочого дня;
 - нормативна тривалість робочого дня;
 - середня установа тривалість робочого дня;
 - коефіцієнт використання встановленої тривалості робочого дня;
 - інтегральний показник використання робочого часу.
3. Визначити можливу економію чисельності працюючих за рахунок скорочення втрат та нерациональних витрат робочого часу.
 4. Розрахувати розмір недоотриманої продукції в наслідок наявності неявок і втрат робочого часу.
 5. Визначити можливу загальну зміну виробітку за рахунок покращення використання робочого часу.
 6. Визначити економію чисельності в наслідок покращення використання робочого часу шляхом:
 - 1) ліквідації прогулів та цілоденних простоїв;
 - 2) скорочення захворюваності до запланованого рівня або до найкращого, досягнутого за минулий період;
 - 3) скорочення невиходів з дозволу адміністрації до запланованого рівня.
 7. Розрахувати можливе скорочення втрат робочого часу.
 8. На підставі здійснених розрахунків зробити комплексний аналіз стану використання робочого часу досліджуваного підприємства.

Варіант №2

1. На підставі даних про баланс робочого часу (табл. 1) необхідно заповнити вільні місця у таблиці та здійснити комплексний аналіз ефективності використання фондів робочого часу шляхом розрахунку наступних показників:
 - коефіцієнт використання числа днів роботи одного робітника;
 - коефіцієнт використання календарного фонду робочого часу;
 - коефіцієнт використання табельного фонду робочого часу;
 - коефіцієнт використання максимально можливого фонду робочого часу;
 - коефіцієнт реального (ефективного) фонду робочого часу.
 Всі розрахунки здійснювати у люд.-год., або люд.-дн.

Таблиця 1 – Баланс робочого часу одного працівника

| № п/п | Показники | По плану | Фактично | Відхилення | |
|-------|------------------------------------|----------|----------|------------|-------------|
| | | | | абсолютне | відносне, % |
| 1 | 2 | 3 | 4 | 5 | 6 |
| 1 | Календарний фонд часу, дн. | 365 | 366 | | |
| 2 | У тому числі: святкових днів | 10 | 10 | | |
| | вихідних днів | 104 | 105 | | |
| 3 | Табельний (номінальний фонд), дн. | | | | |
| 4 | Чергові відпуски, дн. | 24 | 23 | | |
| 5 | Максимально можливий фонд, дн. | | | | |
| 6 | Невиходи на роботу, дн., в т.ч.: | 28 | 33 | | |
| | додаткові відпустки | 6 | 8 | | |
| | відпустки з навчання | 5 | 6 | | |
| | відпустки по вагітності та пологам | 4 | 3 | | |
| | невиходи по хворобі | 8 | 9 | | |
| | неявки, що дозволені законом | 0,9 | 1 | | |

Продовження табл. 1

| 1 | 2 | 3 | 4 | 5 | 6 |
|----|--|------|------|---|---|
| | неявки з дозволу адміністрації | 1,04 | 1,5 | | |
| | прогули | 0,96 | 1,5 | | |
| 7 | Цілоденні простої, дн. | 2,1 | 3 | | |
| 8 | Явочний фонд (відпрацьований час), дн. | | | | |
| 9 | Середня номінальна тривалість робочого дня (зміни), год. | 7,97 | 7,96 | | |
| 10 | Розрахунковий фонд робочого часу, год. | | | | |
| 11 | Скорочення робочого дня, всього, год., в т.ч.: | 0,35 | 0,42 | | |
| | внутришньозмінні простої | 0,23 | 0,25 | | |
| | скорочення робочого дня в нічний час | 0,1 | 0,13 | | |
| | скорочення робочого дня підліткам | 0,02 | 0,04 | | |
| 12 | Понаднормовий час, год. | - | - | | |
| 13 | Фактична тривалість робочого дня (зміни), год. | | | | |
| 14 | Реальний (ефективний) фонд робочого часу одного працівника, год. | | | | |
| 15 | Обсяг товарної продукції, тис. грн. | 1008 | 991 | | |
| 16 | Середньооблікова чисельність персоналу, осіб | 807 | 793 | | |
| 17 | Середньоявочна чисельність персоналу, осіб | 365 | 366 | | |

2. Визначити наступні показники для планового та звітного періодів:

- середня фактична тривалість робочого періоду;
- середня встановлена тривалість робочого періоду;
- коефіцієнт використання встановленої тривалості робочого періоду;
- повна середня фактична тривалість робочого дня;
- нормативна тривалість робочого дня;
- середня установа тривалість робочого дня;
- коефіцієнт використання встановленої тривалості робочого дня;
- інтегральний показник використання робочого часу.

3. Визначити можливу економію чисельності працюючих за рахунок скорочення втрат та нераціональних витрат робочого часу.

4. Розрахувати розмір недоотриманої продукції в наслідок наявності неявок і втрат робочого часу.

5. Визначити можливу загальну зміну виробітку за рахунок покращення використання робочого часу.

6. Визначити економію чисельності в наслідок покращення використання робочого часу шляхом:

- 1) ліквідації прогулів та цілоденних простоїв;
- 2) скорочення захворюваності до запланованого рівня або до найкращого, досягнутого за минулий період;
- 3) скорочення невиходів з дозволу адміністрації до запланованого рівня.

7. Розрахувати можливе скорочення втрат робочого часу.

8. На підставі здійснених розрахунків зробити комплексний аналіз стану використання робочого часу досліджуваного підприємства.

Варіант №3

1. На підставі даних про баланс робочого часу (табл. 1) заповнити вільні місця у таблиці та здійснити комплексний аналіз ефективності використання фондів робочого часу шляхом розрахунку наступних показників:

- коефіцієнт використання числа днів роботи одного робітника;
- коефіцієнт використання календарного фонду робочого часу;
- коефіцієнт використання табельного фонду робочого часу;
- коефіцієнт використання максимально можливого фонду робочого часу;
- коефіцієнт реального (ефективного) фонду робочого часу.

Всі розрахунки здійснювати у люд.-год., або люд.-дн.

Таблиця 1 – Баланс робочого часу одного працівника

| № п/п | Показники | По плану | Фактично | Відхилення | |
|-------|--|----------|----------|------------|-------------|
| | | | | абсолютне | відносне, % |
| 1 | Календарний фонд часу, дн. | 365 | 366 | | |
| 2 | У тому числі: святкових днів | 8 | 9 | | |
| | вихідних днів | 105 | 106 | | |
| 3 | Табельний (номінальний фонд), дн. | | | | |
| 4 | Чергові відпуски, дн. | 20 | 25 | | |
| 5 | Максимально можливий фонд, дн. | | | | |
| 6 | Невиходи на роботу, дн., в т.ч.: | | | | |
| | додаткові відпустки | 10 | 5 | | |
| | відпустки з навчання | 7 | 11 | | |
| | відпустки по вагітності та пологам | 11 | 11 | | |
| | невиходи по хворобі | – | 25 | | |
| | неявки, що дозволені законом | 0,9 | 1,75 | | |
| | неявки з дозволу адміністрації | 0,5 | 0,75 | | |
| | прогули | 0,5 | 0,95 | | |
| 7 | Цілоденні простої, дн. | 1,5 | 3,2 | | |
| 8 | Явочний фонд (відпрацьований час), дн. | | | | |
| 9 | Середня номінальна тривалість робочого дня (зміни), год. | 7,98 | 7,98 | | |
| 10 | Розрахунковий фонд робочого часу, год. | | | | |
| 11 | Скорочення робочого дня, всього, год., в т.ч.: | 0,39 | 0,43 | | |
| | внутришньозмінні простої | 0,23 | 0,31 | | |
| | скорочення робочого дня в нічний час | 0,15 | 0,10 | | |
| | скорочення робочого дня підліткам | 0,01 | 0,02 | | |
| 12 | Понаднормовий час, год. | - | 0,15 | | |
| 13 | Фактична тривалість робочого дня (зміни), год. | | | | |
| 14 | Реальний (ефективний) фонд робочого часу одного працівника, год. | | | | |
| 15 | Обсяг товарної продукції, тис. грн. | 523,1 | 518,3 | | |
| 16 | Середньооблікова чисельність персоналу, осіб | 25 | 32 | | |
| 17 | Середньоявочна чисельність персоналу, осіб | 20 | 31 | | |

2. Визначити наступні показники для планового та звітного періодів:

- середня фактична тривалість робочого періоду;
- середня встановлена тривалість робочого періоду;
- коефіцієнт використання встановленої тривалості робочого періоду;
- повна середня фактична тривалість робочого дня;
- нормативна тривалість робочого дня;
- середня установа тривалість робочого дня;
- коефіцієнт використання встановленої тривалості робочого дня;
- інтегральний показник використання робочого часу.

3. Визначити можливу економію чисельності працюючих за рахунок скорочення втрат та нераціональних витрат робочого часу.
4. Розрахувати розмір недоотриманої продукції в наслідок наявності неявок і втрат робочого часу.
5. Визначити можливу загальну зміну виробітку за рахунок покращення використання робочого часу.
6. Визначити економію чисельності в наслідок покращення використання робочого часу шляхом:
 - 1) ліквідації прогулів та цілоденних простоїв;
 - 2) скорочення захворюваності до запланованого рівня або до найкращого, досягнутого за минулий період;
 - 3) скорочення невиходів з дозволу адміністрації до запланованого рівня.
7. Розрахувати можливе скорочення втрат робочого часу.
8. На підставі здійснених розрахунків зробити комплексний аналіз стану використання робочого часу досліджуваного підприємства.

Варіант №4

1. На підставі даних про баланс робочого часу (табл. 1) необхідно здійснити комплексний аналіз ефективності використання фондів робочого часу шляхом розрахунку наступних показників:
 - коефіцієнт використання числа днів роботи одного робітника;
 - коефіцієнт використання календарного фонду робочого часу;
 - коефіцієнт використання табельного фонду робочого часу;
 - коефіцієнт використання максимально можливого фонду робочого часу;
 - коефіцієнт реального (ефективного) фонду робочого часу.
 Всі розрахунки здійснювати у люд.-год., або люд.-дн.

Таблиця 1 – Баланс робочого часу одного працівника

| № п/п | Показники | По плану | Фактично | Відхилення | |
|-------|--|----------|----------|------------|-------------|
| | | | | абсолютне | відносне, % |
| 1 | 2 | 3 | 4 | 5 | 6 |
| 1 | Календарний фонд часу, дн. | 366 | 366 | | |
| 2 | У тому числі: святкових днів | 11 | 12 | | |
| | вихідних днів | 104 | 107 | | |
| 3 | Табельний (номінальний фонд), дн. | | | | |
| 4 | Чергові відпуски, дн. | 22 | 22 | | |
| 5 | Максимально можливий фонд, дн. | | | | |
| 6 | Невиходи на роботу, дн., в т.ч.: | | | | |
| | додаткові відпустки | 3 | 5 | | |
| | відпустки з навчання | 6 | 10 | | |
| | відпустки по вагітності та пологам | 5 | 11 | | |
| | невиходи по хворобі | 2 | 15 | | |
| | неявки, що дозволені законом | 0,9 | 0,5 | | |
| | неявки з дозволу адміністрації | 1,1 | 1,2 | | |
| | прогули | – | 1,5 | | |
| 7 | Цілоденні простої, дн. | 3,5 | 4,7 | | |
| 8 | Явочний фонд (відпрацьований час), дн. | | | | |
| 9 | Середня номінальна тривалість робочого дня (зміни), год. | 8,00 | 8,00 | | |

Продовження табл. 1

| 1 | 2 | 3 | 4 | 5 | 6 |
|----|--|--------|--------|---|---|
| 10 | Розрахунковий фонд робочого часу, год. | | | | |
| 11 | Скорочення робочого дня, всього, год., в т.ч.: | | | | |
| | внутришньозмінні простої | 0,05 | 0,06 | | |
| | скорочення робочого дня в нічний час | 0,11 | 0,10 | | |
| | скорочення робочого дня підліткам | 0,01 | 0,04 | | |
| 12 | Понаднормовий час, год. | - | - | | |
| 13 | Фактична тривалість робочого дня (зміни), год. | | | | |
| 14 | Реальний (ефективний) фонд робочого часу одного працівника, год. | | | | |
| 15 | Обсяг товарної продукції, тис. грн. | 1542,8 | 1678,9 | | |
| 16 | Середньооблікова чисельність персоналу, осіб | 249 | 248 | | |
| 17 | Середньоювочна чисельність персоналу, осіб | 241 | 238 | | |

2. Визначити наступні показники для планового та звітного періодів:

- середня фактична тривалість робочого періоду;
- середня встановлена тривалість робочого періоду;
- коефіцієнт використання встановленої тривалості робочого періоду;
- повна середня фактична тривалість робочого дня;
- нормативна тривалість робочого дня;
- середня установа тривалість робочого дня;
- коефіцієнт використання встановленої тривалості робочого дня;
- інтегральний показник використання робочого часу.

3. Визначити можливу економію чисельності працюючих за рахунок скорочення втрат та нераціональних витрат робочого часу.

4. Розрахувати розмір недоотриманої продукції в наслідок наявності неявок і втрат робочого часу.

5. Визначити можливу загальну зміну виробітку за рахунок покращення використання робочого часу.

6. Визначити економію чисельності в наслідок покращення використання робочого часу шляхом:

- 1) ліквідації прогулів та цілоденних простоїв;
- 2) скорочення захворюваності до запланованого рівня або до найкращого, досягнутого за минулий період;
- 3) скорочення невиходів з дозволу адміністрації до запланованого рівня.

7. Розрахувати можливе скорочення втрат робочого часу.

8. На підставі здійснених розрахунків зробити комплексний аналіз стану використання робочого часу досліджуваного підприємства.

Варіант №5

1. На підставі даних про баланс робочого часу (табл. 1) заповнити вільні місця в таблиці та здійснити комплексний аналіз ефективності використання фондів робочого часу шляхом розрахунку наступних показників:

- коефіцієнт використання числа днів роботи одного робітника;
- коефіцієнт використання календарного фонду робочого часу;
- коефіцієнт використання табельного фонду робочого часу;
- коефіцієнт використання максимально можливого фонду робочого часу;

- коефіцієнт реального (ефективного) фонду робочого часу.
Всі розрахунки здійснювати у люд.-год., або люд.-дн.

Таблиця 1 – Баланс робочого часу одного працівника

| № п/п | Показники | По плану | Фактично | Відхилення | |
|-------|--|----------|----------|------------|-------------|
| | | | | абсолютне | відносне, % |
| 1 | Календарний фонд часу, дн. | 365 | 366 | | |
| 2 | У тому числі: святкових днів | 11 | 10 | | |
| | вихідних днів | 105 | 107 | | |
| 3 | Табельний (номінальний фонд), дн. | | | | |
| 4 | Чергові відпуски, дн. | 22 | 21 | | |
| 5 | Максимально можливий фонд, дн. | | | | |
| 6 | Невиходи на роботу, дн., в т.ч.: | | | | |
| | додаткові відпуски | 11 | 9 | | |
| | відпуски з навчання | 5 | 8 | | |
| | відпуски по вагітності та пологам | 2 | 5 | | |
| | невиходи по хворобі | 3 | 11 | | |
| | неявки, що дозволені законом | 1,9 | 1,3 | | |
| | неявки з дозволу адміністрації | 1,25 | 1,29 | | |
| | прогули | 1,06 | 1,25 | | |
| 7 | Цілоденні простої, дн. | 2 | 4 | | |
| 8 | Явочний фонд (відпрацьований час), дн. | | | | |
| 9 | Середня номінальна тривалість робочого дня (зміни), год. | 8,00 | 8,00 | | |
| 10 | Розрахунковий фонд робочого часу, год. | | | | |
| 11 | Скорочення робочого дня, всього, год., в т.ч.: | | | | |
| | внутришньозмінні простої | 0,03 | 0,06 | | |
| | скорочення робочого дня в нічний час | 0,05 | 0,07 | | |
| | скорочення робочого дня підліткам | 0,01 | 0,02 | | |
| 12 | Понаднормовий час, год. | - | 12,2 | | |
| 13 | Фактична тривалість робочого дня (зміни), год. | | | | |
| 14 | Реальний (ефективний) фонд робочого часу одного працівника, год. | | | | |
| 15 | Обсяг товарної продукції, тис. грн. | 778,1 | 795,1 | | |
| 16 | Середньооблікова чисельність персоналу, осіб | 1215 | 1224 | | |
| 17 | Середньоявочна чисельність персоналу, осіб | 1201 | 1213 | | |

2. Визначити наступні показники для планового та звітного періодів:

- середня фактична тривалість робочого періоду;
- середня встановлена тривалість робочого періоду;
- коефіцієнт використання встановленої тривалості робочого періоду;
- повна середня фактична тривалість робочого дня;
- нормативна тривалість робочого дня;
- середня установа тривалість робочого дня;
- коефіцієнт використання встановленої тривалості робочого дня;
- інтегральний показник використання робочого часу.

3. Визначити можливу економію чисельності працюючих за рахунок скорочення втрат та нераціональних витрат робочого часу.

4. Розрахувати розмір недоотриманої продукції в наслідок наявності неявок і втрат робочого часу.

5. Визначити можливу загальну зміну виробітку за рахунок покращення використання робочого часу.
6. Визначити економію чисельності в наслідок покращення використання робочого часу шляхом:
 - 1) ліквідації прогулів та цілоденних простоїв;
 - 2) скорочення захворюваності до запланованого рівня або до найкращого, досягнутого за минулий період;
 - 3) скорочення невиходів з дозволу адміністрації до запланованого рівня.
7. Розрахувати можливе скорочення втрат робочого часу.
8. На підставі здійснених розрахунків зробити комплексний аналіз стану використання робочого часу досліджуваного підприємства.

Методичні рекомендації до виконання практичної роботи №3

Коефіцієнт використання числа днів роботи одного працівника:

$$K_d = \frac{D_1}{D_0}, \quad (1)$$

де D_1 , D_0 – число днів роботи одного працівника відповідно у звітному та плановому періодах, дн.

Коефіцієнт використання календарного фонду робочого часу:

$$K_{вкф} = \frac{T_{відпр}}{T_k} \cdot 100, \quad (2)$$

де $T_{відпр}$ – кількість відпрацьованих люд.-дн. в даному періоді, люд.-дн.;
 T_k – календарний фонд часу, люд.-дн.

Коефіцієнт використання табельного фонду робочого часу:

$$K_{втф} = \frac{T_{відпр}}{T_t} \cdot 100, \quad (3)$$

де T_t – табельний фонд часу, люд.-дн.

Коефіцієнт використання максимально можливого фонду робочого часу:

$$K_{вмф} = \frac{T_{відпр}}{T_{мм}} \cdot 100, \quad (4)$$

де $T_{мм}$ – максимально можливий фонд часу, люд.-дн.

Коефіцієнт реального (ефективного) фонду робочого часу:

$$K_{\text{рф}} = \frac{100 - \Pi_1}{100 - \Pi_0},$$

$$K_{\text{рф}} = \frac{\Phi_1 - \Pi_1}{\Phi_0 - \Pi_0},$$
(5)

де Π_1, Π_0 – втрати робочого часу у звітному та плановому періодах, % (перша формула);
год. (друга формула);
 Φ_1, Φ_0 – розрахунковий фонд робочого часу у звітному та плановому періодах, год.

Середня фактична тривалість робочого періоду:

$$\bar{\Pi}_{\text{ф}} = \frac{T_{\text{я}}}{\text{Ч}_{\text{об}}},$$
(6)

де $T_{\text{я}}$ – явочний фонд робочого часу, дн.

Середня встановлена тривалість робочого періоду:

$$\bar{\Pi}_{\text{у}} = \frac{T_{\text{Г}}}{\text{Ч}_{\text{об}}}.$$
(7)

Коефіцієнт використання встановленої тривалості робочого періоду:

$$K_{\text{уп}} = \frac{\bar{\Pi}_{\text{ф}}}{\bar{\Pi}_{\text{у}}}.$$
(8)

Повна середня фактична тривалість робочого дня:

$$\bar{\Pi}_{\text{фн}} = \frac{T_{\text{відпр}}}{T_{\text{відпр}}},$$
(9)

де $T_{\text{відпр}}$ – відпрацьований час, включаючи понаднормовий час, люд.-год.;
 $T_{\text{відпр}}$ – відпрацьований час, люд.-дн.

Нормативна тривалість робочого дня:

$$\bar{\Pi}_{\text{фн}} = \frac{T_{\text{ф.відпр}}}{T_{\text{відпр}}},$$
(10)

де $T_{\text{ф.відпр}}$ – фактично відпрацьована кількість люд.-год. у нормованому часі за зміну (без урахування понад нормованого часу), люд.-год.

Середня установлена тривалість робочого дня:

$$\bar{\Pi}_{\text{у}} = \frac{\sum \text{Ч}_i \cdot \Pi_{\text{у}i}}{\sum \text{Ч}_i},$$
(11)

де $\sum \text{Ч}_i$ – чисельність різних груп працівників, кожній з яких встановлено однакову тривалість робочого дня, осіб;

Π_{yi} – встановлена для кожної і-ї групи робітників тривалість робочого дня, год.

Коефіцієнт використання встановленої тривалості робочого дня:

$$K_{yn} = \frac{\bar{\Pi}_{\phi}}{\Pi_y} \dots\dots\dots(12)$$

Інтегральний показник використання робочого часу:

$$K_i = \frac{T_{\phi, \text{вдлр}}}{T_{\text{мм}}} \text{ або } K_i = K_{yn} \cdot K_{yn}, \quad (13)$$

де $T_{\text{мм}}$ – максимально-можливий фонд робочого часу, люд.-год.

Можлива економія чисельності працюючих за рахунок скорочення втрат та нераціональних витрат робочого часу:

$$E_{\text{ч}} = \frac{(T_{\text{пв}} + T_{\text{н}}) \cdot K_c}{\Phi_{\phi}}, \quad (14)$$

де $T_{\text{пв}}$ – втрати робочого часу, год.;

$T_{\text{н}}$ – нераціональні витрати робочого часу, год.;

K_c – коефіцієнт можливого скорочення втрат та нераціональних витрат робочого часу;

Φ_{ϕ} – фактичний фонд робочого часу одного робітника, год.

Розмір недоотриманої продукції в наслідок неявок і втрат робочого часу:

$$\Delta O = \sum T \cdot B, \quad (15)$$

де T – неявки та втрати робочого часу, які підлягають скороченню, год. (дн.);

B – виробіток продукції годинний (денний), грн.

Загальна зміна виробітку за рахунок покращення використання робочого часу:

$$\Delta B = \frac{\Phi_1 - \Phi_0}{\Phi_1} \cdot 100, \quad (16)$$

де Φ_1 – фактичний фонд робочого часу одного середньо облікового працівника у звітному періоді, год.;

Φ_0 – фонд робочого часу одного середньо облікового працівника у плановому (базисному) періоді, год.

Економія чисельності в наслідок покращення використання робочого часу шляхом:

1) ліквідації прогулів та цілоденних простоїв:

$$E_{\text{ч1}} = \frac{\Pi_{\text{пр}} + \Pi_{\text{цд}}}{\Phi_p}, \quad (17)$$

де $\Pi_{\text{пр}}$ – цілоденні втрати часу з-за прогулів, люд.-дн.;

$\Pi_{\text{цд}}$ – цілоденні простої, люд.-дн.;

Φ_p – потенційно можливий (плановий) фонд часу одного робітника, дн.

2) скорочення захворюваності до запланованого рівня або до найкращого, досягнутого за минулий період:

$$E_{ч2} = \frac{(\Pi_6^1 - \Pi_6^0) \cdot Ч_{р1}}{\Phi_p}, \quad (18)$$

де Π_6^0 , Π_6^1 – втрати в наслідок хвороб на одного працівника, які передбачені планом, або найкраще значення показника за минулий період та фактичні втрати у звітному періоді, дн.;

$Ч_{р1}$ – фактична чисельність робочих у звітному період, осіб.

3) скорочення невиходів з дозволу адміністрації до запланованого рівня:

$$E_{ч3} = \frac{(\Pi_a^1 - \Pi_a^0) \cdot Ч_{р1}}{\Phi_p}, \quad (19)$$

де Π_a^0 , Π_a^1 – цілоденні невиходи на одного робочого з дозволу адміністрації по плану і фактично, дн.

Скорочення втрат робочого часу:

$$РП = \Pi_{рч} \cdot В_{год}, \quad (20)$$

де $\Pi_{рч}$ – втрати робочого часу по різним причинам, год.;

$В_{год}$ – плановий середньогодинний виробіток продукції одним робітником.

ІНДИВІДУАЛЬНА РОБОТА №4 АНАЛІЗ ПРОДУКТИВНОСТІ ПРАЦІ І ТРУДОМІСТКОСТІ

Варіант №1

Згідно з даними представленими в табл. 1, розрахувати:

- виробничу потужність підприємства;
- розмір продуктивної сили праці;
- фонд робочого часу працівника;
- зміну годинного виробітку;
- зміну рівня і динаміку фактичної і питомої трудомісткості;
- середній рівень трудомісткості;
- вплив зміни питомої ваги комплектуючих виробів і купувальних напівфабрикатів на трудомісткість продукції;
- вплив зміни рівня механізації виробництва кожного виду продукції і робіт на відхилення фактичної трудомісткості від планової;
- темпи зростання трудомісткості продукції в аналізованому періоді;
- економію чисельності персоналу в результаті зниження трудомісткості продукції.

Таблиця 1 – Вихідні показники, необхідні для здійснення розрахунків

| Показники | План | Факт |
|---|----------|-----------|
| 1 | 2 | 3 |
| Кількість паспортизованих робочих місць, шт. | 350 | 392 |
| Річна максимальна продуктивність одного робочого місця по паспорту, тис. грн. | 590,5 | 661,4 |
| Кількість робочих місць, в середньому працюючих в першу зміну | 305 | 342 |
| Кількість робочих місць, в середньому працюючих в другу зміну | 150 | 168 |
| Середній відсоток виконання норм виробітку, % | 15 | 16,8 |
| Виробнича потужність підприємства, тис. грн. | | |
| Коефіцієнт змінності роботи підприємства | | |
| Коефіцієнт використання робочих місць | | |
| Розмір продуктивної сили праці, тис. грн./шт. | | |
| Трудомісткість однієї гривни продукції, норма-год. | 17,0566 | 19,103392 |
| Відпрацьовано днів одним працівником, дн. | 195 | 198 |
| Середня тривалість робочого дня, годин | 6,9 | 7,2 |
| Средньооблікова чисельність працівників, осіб | 1875 | 2100 |
| Обсяг випуску продукції, тис. грн. | 152345,4 | 170626,8 |
| Фонд робочого часу, люд.-год. | | |
| Трудомісткість однієї гривни продукції в даному періоді, норма-год. | | |
| Зміна годинного виробітку, % | | |

Продовження табл. 1

| 1 | 2 | 3 |
|--|---------|----------|
| Зміна продуктивності праці, % | | |
| Зміна рівня трудомісткості, нормо-год. | | |
| Динаміка зміни трудомісткості, % | | |
| Планові витрати праці на випуск продукції, перераховані на фактичний випуск продукції, люд.-год. | | |
| Середня питома трудомісткість | | |
| Середня питома планова трудомісткість, перерахована на фактичний випуск продукції | | |
| Питома вага закупівельних напівфабрикатів і комплектуючих виробів в товарній продукції, % | 23 | 26 |
| Вплив зміни питомої ваги комплектуючих виробів і закупівельних напівфабрикатів на трудомісткість продукції | | |
| Обсяг механізованих робіт, тис. грн. | 98563,2 | 110390,8 |
| Питома вага механізованих робіт в загальному обсязі виробництва, % | | |
| Вплив зміни рівня механізації виробництва кожного виду продукції і робіт на відхилення фактичної трудомісткості від планової | | |
| Зміна середнечасової виробленості одного працівника, % | | |
| Темпи зростання трудомісткості продукції в аналізованому періоді, % | | |
| Зміна середньогодинного виробітку одного працівника | | |
| Витрати праці на один виріб, люд.-год.; нормо-год. | 0,51 | 0,43 |
| Фактичний обсяг продукції, на трудомісткості якій відобразилося упровадження модернізації, грн. | | 51188,1 |
| Коефіцієнт виконання норм робітником-відрядником | 1,05 | 1,09 |
| Економія чисельності персоналу в результаті зниження трудомісткості продукції | | |

Варіант №2

Згідно з даними представленими в табл. 1, розрахувати:

- виробничу потужність підприємства;
- розмір продуктивної сили праці;
- фонд робочого часу працівника;
- зміну годинного виробітку;
- зміну рівня і динаміку фактичної і питомої трудомісткості;
- середній рівень трудомісткості;
- вплив зміни питомої ваги комплектуючих виробів і купувальних напівфабрикатів на трудомісткість продукції;
- вплив зміни рівня механізації виробництва кожного виду продукції і робіт на відхилення фактичної трудомісткості від планової;

- темпи зростання трудомісткості продукції в аналізованому періоді;
- економію чисельності персоналу в результаті зниження трудомісткості продукції.

Таблиця 1 – Вихідні показники, необхідні для здійснення розрахунків

| Показники | План | Факт |
|--|----------|----------|
| 1 | 2 | 3 |
| Кількість паспортизованих робочих місць, шт. | 431 | 482 |
| Річна максимальна продуктивність одного робочого місця по паспорту, тис. грн. | 726,32 | 813,52 |
| Кількість робочих місць, в середньому працюючих в 1 зміну | 375 | 420,66 |
| Кількість робочих місць, в середньому працюючих в 2 зміну | 184 | 206,64 |
| Середній відсоток виконання норм виробітку, % | 18,4 | 20,6 |
| Виробнича потужність підприємства, тис. грн. | | |
| Коефіцієнт змінності роботи підприємства | | |
| Коефіцієнт використання робочих місць | | |
| Розмір продуктивної сили праці, тис. грн./шт. | | |
| Трудомісткість однієї гривни продукції, норма-год. | 20,97962 | 23,49717 |
| Відпрацьовано днів одним працівником, дн. | 209 | 214 |
| Середня тривалість робочого дня, годин | 6,8 | 7,5 |
| Середньооблікова чисельність працівників, осіб | 2306 | 2583 |
| Обсяг випуску продукції, тис. грн. | 187384,8 | 209871 |
| Фонд робочого часу, люд.-год. | | |
| Трудомісткість однієї гривни продукції в даному періоді, норма-год. | | |
| Зміна годинного виробітку, % | | |
| Зміна продуктивності праці, % | | |
| Зміна рівня трудомісткості, норма-год. | | |
| Динаміка зміни трудомісткості, % | | |
| Планові витрати праці на випуск продукції, перераховані на фактичний випуск продукції, люд.-год. | | |
| Середня питома трудомісткість | | |
| Середня питома планова трудомісткість, перерахована на фактичний випуск продукції | | |
| Питома вага купувальних напівфабрикатів і комплектуючих виробів в товарній продукції, % | 28,29 | 31,98 |
| Вплив зміни питомої ваги комплектуючих виробів і купувальних напівфабрикатів на трудомісткість продукції | | |
| Обсяг механізованих робіт, тис. грн. | 121232,7 | 135780,7 |
| Питома вага механізованих робіт в загальному обсязі виробництва, % | | |

Продовження табл. 1

| 1 | 2 | 3 |
|--|--------|----------|
| Вплив зміни рівня механізації виробництва кожного виду продукції і робіт на відхилення фактичної трудомісткості від планової | | |
| Зміна середньогодинного виробітку одного робітника, % | | |
| Темпи зростання трудомісткості продукції в аналізованому періоді, % | | |
| Витрати праці на один виріб, люд.-год.; нормо-год. | 0,627 | 0,528 |
| Фактичний обсяг продукції, на трудомісткості якій відобразилося упровадження модернізації, грн. | | 62961,36 |
| Коефіцієнт виконання норм робітником-відрядником | 1,2915 | 1,3407 |
| Економія чисельності персоналу в результаті зниження трудомісткості продукції | | |

Варіант №3

Згідно з даними представленими в табл. 1, розрахувати:

- виробничу потужність підприємства;
- розмір продуктивної сили праці;
- фонд робочого часу працівника;
- зміну годинного виробітку;
- зміну рівня і динаміку фактичної і питомої трудомісткості;
- середній рівень трудомісткості;
- вплив зміни питомої ваги комплектуючих виробів і купувальних напівфабрикатів на трудомісткість продукції;
- вплив зміни рівня механізації виробництва кожного виду продукції і робіт на відхилення фактичної трудомісткості від планової;
- темпи зростання трудомісткості продукції в аналізованому періоді;
- економію чисельності персоналу в результаті зниження трудомісткості продукції.

Таблиця 1 – Вихідні показники, необхідні для здійснення розрахунків

| Показники | План | Факт |
|---|---------|--------|
| 1 | 2 | 3 |
| Кількість паспортизованих робочих місць, шт. | 297 | 333 |
| Річна максимальна продуктивність одного робочого місця по паспорту, тис. грн. | 501,925 | 562,19 |
| Кількість робочих місць, в середньому працюючих в першу зміну | 259 | 290 |
| Кількість робочих місць, в середньому працюючих в другу зміну | 127 | 142 |
| Середній відсоток виконання норм виробітку, % | 12,7 | 14,2 |
| Виробнича потужність підприємства, тис. грн. | | |

Продовження табл. 1

| 1 | 2 | 3 |
|--|----------|----------|
| Коефіцієнт змінності роботи підприємства | | |
| Коефіцієнт використання робочих місць | | |
| Розмір продуктивної сили праці, тис. грн./шт. | | |
| Трудомісткість однієї гривни продукції, норма-годин | 14,49811 | 16,23788 |
| Відпрацьовано днів одним працівником, дн. | 165 | 168 |
| Середня тривалість робочого дня, год. | 5,8 | 6,2 |
| Середньооблікова чисельність працівників, осіб | 1593 | 1785 |
| Обсяг випуску продукції, тис. грн. | 129493,6 | 145032,8 |
| Фонд робочого часу, люд.-год. | | |
| Трудомісткість однієї гривни продукції в даному періоді, норма-год. | | |
| Зміна годинного виробітку, % | | |
| Зміна продуктивності праці, % | | |
| Зміна рівня трудомісткості, норма-год. | | |
| Динаміка зміни трудомісткості, % | | |
| Планові витрати праці на випуск продукції, перераховані на фактичний випуск продукції, люд.-год. | | |
| Середня питома трудомісткість | | |
| Середня питома планова трудомісткість, перерахована на фактичний випуск продукції | | |
| Питома вага купувальних напівфабрикатів і комплектуючих виробів в товарній продукції % | 19,55 | 22,1 |
| Вплив зміни питомої ваги комплектуючих виробів і купувальних напівфабрикатів на трудомісткість продукції | | |
| Обсяг механізованих робіт, тис. грн. | 83778,72 | 93832,18 |
| Питома вага механізованих робіт в загальному обсязі виробництва, % | | |
| Вплив зміни рівня механізації виробництва кожного виду продукції і робіт на відхилення фактичної трудомісткості від планової | | |
| Зміна середнечасової вироблення одного робітника, % | | |
| Темпи зростання трудомісткості продукції в аналізованому періоді, % | | |
| Зміна середнечасової вироблення одного робітника | | |
| Витрати праці на один виріб, люд.-год.; норма-год. | 0,43 | 0,36 |
| Фактичний обсяг продукції, на трудомісткості якій відобразилося упровадження модернізації, грн. | - | 43509,89 |
| Коефіцієнт виконання норм робітником-відрядником | 0,8925 | 0,9265 |
| Економія чисельності персоналу в результаті зниження трудомісткості продукції | | |

Варіант №4

Згідно з даними представленими в табл. 1, розрахувати:

- виробничу потужність підприємства;
- розмір продуктивної сили праці;
- фонд робочого часу працівника;
- зміну годинного виробітку;
- зміну рівня і динаміку фактичної і питомої трудомісткості;
- середній рівень трудомісткості;
- вплив зміни питомої ваги комплектуючих виробів і купувальних напівфабрикатів на трудомісткість продукції;
- вплив зміни рівня механізації виробництва кожного виду продукції і робіт на відхилення фактичної трудомісткості від планової;
- темпи зростання трудомісткості продукції в аналізованому періоді;
- економію чисельності персоналу в результаті зниження трудомісткості продукції.

Таблиця 1 – Вихідні показники, необхідні для здійснення розрахунків

| Показники | План | Факт |
|---|----------|----------|
| 1 | 2 | 3 |
| Кількість паспортизованих робочих місць, шт. | 507 | 568 |
| Річна максимальна продуктивність одного робочого місця по паспорту, тис. грн. | 856,225 | 959,03 |
| Кількість робочих місць, в середньому працюючих в першу зміну | 442 | 495 |
| Кількість робочих місць, в середньому працюючих в другу зміну | 217 | 243 |
| Середній відсоток виконання норм виробітку, % | 11,75 | 10,36 |
| Виробнича потужність підприємства, тис. грн. | | |
| Коефіцієнт змінності роботи підприємства | | |
| Коефіцієнт використання робочих місць | | |
| Розмір продуктивної сили праці, тис. грн./шт. | | |
| Трудомісткість однієї гривни продукції, норма-год. | 24,73207 | 27,69992 |
| Відпрацьовано днів одним працівником, дн. | 212 | 207 |
| Середня тривалість робочого дня, годин | 6,9 | 7,4 |
| Середньооблікова чисельність працівників, осіб | 2718 | 3045 |
| Обсяг випуску продукції, тис. грн. | 220900,8 | 247408,9 |
| Фонд робочого часу, люд.-год. | | |
| Трудомісткість однієї гривни продукції в даному періоді, норма-годин | | |
| Зміна годинного виробітку, % | | |

Продовження табл. 1

| 1 | 2 | 3 |
|---|---|---|
|---|---|---|

| | | |
|--|----------|----------|
| Зміна продуктивності праці % | | |
| Зміна рівня трудомісткості, нормо-год. | | |
| Динаміка зміни трудомісткості % | | |
| Планові витрати праці на випуск продукції, перераховані на фактичний випуск продукції, люд.-год. | | |
| Середня питома трудомісткість | | |
| Середня питома планова трудомісткість, перерахована на фактичний випуск продукції | | |
| Питома вага купувальних напівфабрикатів і комплектуючих виробів в товарній продукції, % | 33,35 | 37,7 |
| Вплив зміни питомої ваги комплектуючих виробів і купувальних напівфабрикатів на трудомісткість продукції | | |
| Обсяг механізованих робіт, тис. грн. | 142916,6 | 160066,7 |
| Питома вага механізованих робіт в загальному обсязі виробництва, % | | |
| Вплив зміни рівня механізації виробництва кожного виду продукції і робіт на відхилення фактичної трудомісткості від планової | | |
| Зміна середнечасової вироблення одного робітника, % | | |
| Темпи зростання трудомісткості продукції в аналізованому періоді, % | | |
| Зміна середнечасової вироблення одного робітника | | |
| Витрати праці на один виріб, люд.-год.; нормо-год. | 0,73 | 0,65 |
| Фактичний обсяг продукції, на трудомісткості якій відобразилося упровадження модернізації, грн. | - | 74222,75 |
| Коефіцієнт виконання норм робітником-відрядником | 1,5225 | 1,5805 |
| Економія чисельності персоналу в результаті зниження трудомісткості продукції | | |

Варіант №5

Згідно з даними представленими в табл. 1, розрахувати:

- виробничу потужність підприємства;
- розмір продуктивної сили праці;
- фонд робочого часу працівника;
- зміну годинного виробітку;
- зміну рівня і динаміку фактичної і питомої трудомісткості;
- середній рівень трудомісткості;
- вплив зміни питомої ваги комплектуючих виробів і купувальних напівфабрикатів на трудомісткість продукції;
- вплив зміни рівня механізації виробництва кожного виду продукції і робіт на відхилення фактичної трудомісткості від планової;
- темпи зростання трудомісткості продукції в аналізованому періоді;
- економію чисельності персоналу в результаті зниження трудомісткості продукції.

Таблиця 1 – Вихідні показники, необхідні для здійснення розрахунків

| Показники | План | Факт |
|--|----------|----------|
| 1 | 2 | 3 |
| Кількість паспортизованих робочих місць, шт. | 567 | 635 |
| Річна максимальна продуктивність одного робочого місця по паспорту, тис. грн. | 956,61 | 1071,468 |
| Кількість робочих місць, в середньому працюючих в першу зміну | 494 | 554 |
| Кількість робочих місць, в середньому працюючих в другу зміну | 243 | 272 |
| Середній відсоток виконання норм виробітку, % | 4,3 | 7,6 |
| Виробнича потужність підприємства, тис. грн. | | |
| Коефіцієнт змінності роботи підприємства | | |
| Коефіцієнт використання робочих місць | | |
| Розмір продуктивної сили праці, тис. грн./шт. | | |
| Трудомісткість однієї гривни продукції, норма-год. | 27,63169 | 30,9475 |
| Відпрацьовано днів одним працівником, дн. | 215 | 220 |
| Середня тривалість робочого дня, годин | 7,1 | 6,9 |
| Середньооблікова чисельність працівників, осіб. | 3037 | 3402 |
| Обсяг випуску продукції, тис. грн. | 246799,5 | 276415,4 |
| Фонд робочого часу, люд.-год. | | |
| Трудомісткість однієї гривни продукції в даному періоді, норма-годин | | |
| Зміна годинного виробітку, % | | |
| Зміна продуктивності праці, % | | |
| Зміна рівня трудомісткості, норма-год. | | |
| Динаміка зміни трудомісткості, % | | |
| Планові витрати праці на випуск продукції, перераховані на фактичний випуск продукції, люд.-год. | | |
| Середня питома трудомісткість | | |
| Середня питома планова трудомісткість, перерахована на фактичний випуск продукції | | |
| Питома вага купувальних напівфабрикатів і комплектуючих виробів в товарній продукції, % | 37,26 | 42,12 |
| Вплив зміни питомої ваги комплектуючих виробів і купувальних напівфабрикатів на трудомісткість продукції | | |
| Обсяг механізованих робіт, тис. грн. | 159672,4 | 178833,1 |
| Питома вага механізованих робіт в загальному обсязі виробництва, % | | |

Продовження табл. 1

| 1 | 2 | 3 |
|---|---|---|
|---|---|---|

| | | |
|--|-------|----------|
| Вплив зміни рівня механізації виробництва кожного виду продукції і робіт на відхилення фактичної трудомісткості від планової | | |
| Зміна середнечасової вироблення одного робітника, % | | |
| Темпи зростання трудомісткості продукції в аналізованому періоді, % | | |
| Зміна середнечасової вироблення одного робітника | | |
| Витрати праці на один виріб, люд.-год.; нормо-год. | 0,82 | 0,69 |
| Фактичний обсяг продукції, на трудомісткості якій відобразилося упровадження модернізації, грн. | | 82924,72 |
| Коефіцієнт виконання норм робітником-відрядником | 1,701 | 1,7658 |
| Економія чисельності персоналу в результаті зниження трудомісткості продукції | | |

Методичні рекомендації до виконання практичної роботи №4

Розмір продуктивної сили праці можна визначити за допомогою наступної формули:

$$\text{ПСП} = \frac{\text{ВП}}{(\text{P}_m \cdot \text{K}_{zm} \cdot \text{K}_v) : \text{K}_{vh}}, \quad (1)$$

де ВП – виробнича потужність підприємства, грн.;

P_m – кількість паспортизованих робочих місць, шт.;

K_{zm} – коефіцієнт змінності роботи підприємства;

K_v – коефіцієнт використання робочих місць;

K_{vh} – коефіцієнт виконання норм вироблення.

Відсоток зміни продуктивності праці не співпадає з відсотком зміни трудомісткості: перший завжди більше другого. При аналізі використовують наступне співвідношення даних показників:

$$\text{П}_п = \frac{\text{T}_p \cdot 100}{100 - \text{T}_p}, \quad (2)$$

де $\text{П}_п$ – зростання продуктивності праці, %;

T_p – зниження трудомісткості продукції, %.

Зміна годинного виробітку визначається відношенням базисної (планової) трудомісткості до фактичних витрат праці:

$$\text{П}_r = \frac{\text{T}_{p0}}{\text{T}_{p1}} \cdot 100 - 100, \quad (3)$$

де П_r – зміна годинного виробітку в аналізованому періоді, %;

T_{p0} – трудомісткість в базисному році або планова, нормо-год.;

T_{p1} – фактична трудомісткість, нормо-год.

Зміна рівня і динаміки фактичної і питомої трудомісткості визначається способом порівняння за формулами:

$$\begin{aligned} \Delta \text{T}_p &= \text{T}_{p1} - \text{T}_{p0}, \\ \Delta \text{T}_p &= \text{T}_{p1} : \text{T}_{p0} \cdot 100 - 100, \end{aligned} \quad (4)$$

де ΔT_p – зміна рівня і динаміки трудомісткості.

Для визначення середнього рівня трудомісткості використовується метод ланцюгових підстановок:

– середня питома планова трудомісткість:

$$\bar{T}_{пл} = Z_{пл} \cdot \frac{T_{пл}}{Q_{пл}}; \quad (5)$$

– середня питома фактична трудомісткість:

$$\bar{T}_{ф} = Z_{ф} \cdot \frac{T_{ф}}{Q_{ф}}; \quad (6)$$

– середня питома планова трудомісткість, перерахована на фактичний випуск продукції:

$$\bar{T}_{пл.ф} = Z_{пл.ф} \cdot \frac{T_{пл}}{Q_{ф}}, \quad (7)$$

де $Z_{пл}$, $Z_{ф}$ – планові і фактичні витрати праці на відповідний випуск продукції, люд.-год.;
 $Z_{пл.ф}$ – планові витрати праці на випуск продукції, перераховані на фактичний випуск продукції, люд.-год.;
 $T_{пл}$, $T_{ф}$ – планова і фактична трудомісткість одиниці продукції, год.;
 $Q_{пл}$, $Q_{ф}$ – плановий і фактичний обсяг виробництва продукції, тис. грн.

Вплив зміни питомої ваги комплектуючих виробів і купівельних напівфабрикатів на трудомісткість продукції визначається за формулою:

$$\Delta T_k = \frac{Y_{п0} - Y_{п1}}{100 - Y_{п0}} \cdot 100, \quad (8)$$

де $Y_{п0}$, $Y_{п1}$ – питома вага закупівельних напівфабрикатів і комплектуючих виробів в товарній продукції, відповідно за планом та фактично, %.

Вплив зміни рівня механізації виробництва кожного виду продукції і робіт на відхилення фактичної трудомісткості від планової визначається за формулою:

$$\Delta T_m = \frac{Y_{м1} \cdot T_1 + (100 - Y_{м1}) \cdot T_1}{Y_{м0} \cdot T_0 + (100 - Y_{м0}) \cdot T_0} \cdot 100 - 100, \quad (9)$$

де $Y_{м1}$, $Y_{м0}$ – питома вага механізованих робіт в загальному обсязі виробництва, відповідно, в звітному і плановому періодах, %;

T_1 , T_0 – трудомісткість продукції в звітному і плановому періодах, люд.-год.

Зміна трудомісткості продукції за рахунок зміни середньогодинного виробітку одного робітника визначається за формулою:

$$\Delta T = \frac{\Delta СЧ \cdot 100}{100 + \Delta СЧ}, \quad (10)$$

де $\Delta СЧ$ – зміна середньогодинного виробітку одного робітника, %.

Зміна середньогодинного виробітку одного робітника визначається за формулою:

$$\Delta CЧ = \frac{(100 - Tr_T) \cdot 100}{100 - Tr_T}, \quad (11)$$

де Tr_T – темпи росту трудомісткості продукції в аналізованому періоді, %.

Приріст продуктивності праці за рахунок скорочення чисельності персоналу в аналізованому періоді розраховується за формулою:

$$\Delta B_ч = \frac{E_ч \cdot 100}{\overline{Ч}_{cp} - E_ч}, \quad (12)$$

де $\Delta B_ч$ – можливий приріст продуктивності праці (вироблення) в звітному періоді за рахунок економії чисельності персоналу %;

$E_ч$ – відносне вивільняється чисельності персоналу згідно виконання плану організаційно-технічних заходів, осіб;

$\overline{Ч}_{cp}$ – фактична середньооблікова чисельність працівників підприємства на фактичний обсяг робіт по фактичному виробітку, осіб.

Економія чисельності персоналу в результаті зниження трудомісткості продукції, отриманої за рахунок підвищення технічного рівня виробництва розраховується за формулою:

$$E_ч^{Tp} = \frac{(T_{p0} - T_{p1}) \cdot O_1}{\Phi_1 \cdot K_{вн}}, \quad (13)$$

де T_{p0} , T_{p1} – витрати праці на один виріб в базисному (плановому) періоді і фактичні, люд.-год.; нормо-годин;

O_1 – фактичний обсяг продукції, на трудомісткості якій відобразилося впровадження даного заходу, нат. од.; грн.;

Φ_1 – фактичний годинний фонд часу одного робітника, год.;

$K_{вн}$ – коефіцієнт виконання норм робітниками-відрядниками.

ПРАКТИЧНА РОБОТА №5
Тема „АНАЛІЗ ФОНДУ ОПЛАТИ ПРАЦІ”

Варіант №1

1. На підставі даних табл. 1, зробити аналіз структури і динаміки фонду оплати праці підприємства.

Таблиця 1 – Динаміка фонду оплати праці

| Показники | 2006 р. | 2007 р. | 2008 р. |
|---|-----------|-----------|-----------|
| | тис. грн. | тис. грн. | тис. грн. |
| 1. Робітники | | | |
| Оплата по відрядних розцінках | 79,71 | 102,72 | 106,81 |
| Погодинна оплата по тарифних ставках | 36,03 | 40,21 | 41,02 |
| Премії відрядникам, які входять в основну ЗП | 12,01 | 12,02 | 18,02 |
| Премії погодинникам, які входять в основну ЗП | 3,02 | 4,24 | 5,91 |
| Доплати: | | | |
| – за роботу в понад нормований час | 1,01 | 1,31 | 1,42 |
| – за зміну умов праці | 1,92 | 2,15 | 1,81 |
| – за роботу в нічний час | 2,31 | 3,01 | 3,11 |
| – до середнього заробітку | 0,62 | 0,42 | 0,43 |
| – за поєднання професій | 1,91 | 2,13 | 2,23 |
| – бригадирам за керівництво бригадою | 1,22 | 1,24 | 1,21 |
| – за виправлення браку | 0,21 | 0,32 | 0,27 |
| – інші доплати (святкові) | 0,93 | 1,23 | 1,35 |
| Оплата виконання державних. і суспільних обов'язків | 0,21 | 0,71 | 0,32 |
| Оплата відпусток | 7,21 | 10,06 | 7,44 |
| Винагороди за підсумками роботи за рік | 2,24 | 1,83 | 1,52 |
| Інші винагороди, що входять у ФОП | 0,47 | 0,33 | 0,41 |
| Фонд оплати праці робітників | | | |
| 2. Фахівці і службовці | | | |
| Оплата по основних окладах | 44,21 | 54,22 | 56,09 |
| Інші види заробітної плати (премія) | 3,66 | 3,65 | 3,93 |
| Оплата відпусток | 2,22 | 2,08 | 1,55 |
| Винагороди за підсумками роботи за рік | 1,24 | 1,47 | 0,93 |
| Інші винагороди, що входять у ФОП | 0,75 | 0,86 | 0,42 |
| Фонд оплати праці фахівців і службовців | | | |
| Фонд оплати праці підприємства | | | |

2. На підставі даних табл. 2, зробити аналіз річних витрат роботодавця на персонал.

Таблиця 2 – Річні витрати роботодавця на персонал

| № п/п | Показники | Базисний рік 2007 | Звітний рік 2008 | | Відхилення, % | | Відхилення, рівня 2008 р. від рівня 2007 р., % |
|-------|--|-------------------|------------------|------|---------------|------|--|
| | | | план | факт | план | факт | |
| 1 | Витрати на оплату праці і соціальні виплати, тис. грн. | | 200,32 | | | | |
| 2 | Фонд оплати праці, тис. грн. | 246,21 | 241,07 | | | | |
| 2.1 | Частка фонду оплати праці в загальних витратах, % (2:1) | | | | | | |
| 3 | Виплати соціального характеру, тис. грн. | | 2,0 | | | | |
| 3.1 | Частка виплат соціального характеру в загальних витратах, % (3:1) | | | | | | |
| 4 | Чисельність персоналу, осіб. | 40 | 42 | 40 | | | |
| 5 | Середня заробітна плата, грн. (2:4) | | | | | | |
| 6 | Середній розмір виплат соціального характеру, грн. (3:4) | | | | | | |
| 7 | Середній сукупний дохід одного працівника підприємства, грн. (5+6) | | | | | | |

3. На підставі даних табл. 3 проаналізувати використання коштів фонду оплати праці і виплат соціального характеру.

Таблиця 3 – Використовування засобів на оплату праці по напрямках, тис. грн.

| № п/п | Показники | Базисний рік 2007 | Звітний рік 2008 | | Відхилення % | | Відхилення рівня 2008 р. від рівня 2007 р., % |
|-------|---|-------------------|------------------|--------|--------------|------|---|
| | | | план | факт | план | факт | |
| 1 | 2 | 3 | 4 | 5 | 6 | 7 | 8 |
| 1 | Оплата за відпрацьований час, всього | 157,23 | 159,91 | 162,82 | | | |
| 1.1 | Оплата по тарифних ставках (окладам) | 40,25 | 40,52 | 41,08 | | | |
| 1.2 | Виплати стимулюючого характеру | 1,23 | 1,24 | 1,26 | | | |
| 1.2.1 | Премії за основні показники | 18,63 | 19,88 | 27,84 | | | |
| 1.2.2 | Оплата за перевиконання норм (вироблення, часу) | 1,73 | 1,36 | 1,44 | | | |
| 1.2.3 | Доплати, надбавки (нічні, святкові) | 4,27 | 4,26 | 4,43 | | | |
| 2 | Оплата за невідпрацьований час | | | | | | |
| 2.1 | Чергові відпустки | 12,08 | 9,24 | 8,97 | | | |

Продовження табл. 3

| 1 | 2 | 3 | 4 | 5 | 6 | 7 | 8 |
|---|---------------------------------------|------|------|------|---|---|---|
| 3 | Виплати на їжу, житло, паливо, інше | 0,54 | 0,54 | 0,58 | | | |
| 4 | Виплати соціального характеру, всього | | | | | | |

4. На підставі даних табл. 1-3 розрахувати:

- зміну фонду оплати праці за рахунок зміни чисельності працюючих;
- визначити динаміку рівня середньої заробітної плати за допомогою індексного аналізу;
- індекс заробітної плати постійного складу;
- індекс фонду оплати праці;
- індекс чисельності працівників;
- абсолютну економію (-) або перевитрату (+) фонду оплати праці;
- коефіцієнт ефективності.

Варіант №2

1. На підставі даних табл. 1, зробити аналіз структури і динаміки фонду оплати праці підприємства.

Таблиця 1 – Динаміка фонду оплати праці

| Показники | 2006 р. | 2007 р. | 2008 р. |
|--|-----------|-----------|-----------|
| | тис. грн. | тис. грн. | тис. грн. |
| 1. Робітники | | | |
| Оплата по відрядних розцінках | 103,61 | 133,51 | 138,84 |
| Погодинна оплата по тарифних ставках | 46,8 | 52,26 | 53,3 |
| Премії відрядникам, які входять в основну ЗП | 15,6 | 15,6 | 23,4 |
| Премії погодинникам, які входять в основну ЗП | 3,9 | 5,46 | 7,67 |
| Доплати: | | | |
| – за роботу в понад нормований час | 1,3 | 1,69 | 1,82 |
| – за зміну умов праці | 0,8 | 0,9 | 0,4 |
| – за роботу в нічний час | 2,47 | 2,73 | 2,34 |
| – до середнього заробітку | 2,99 | 3,9 | 4,03 |
| – за поєднання професій | 0,78 | 0,52 | 0,52 |
| – бригадирам за керівництво бригадою | 2,47 | 2,73 | 2,86 |
| – за виправлення браку | 1,56 | 1,56 | 1,56 |
| – інші доплати (святкові) | 1,17 | 1,56 | 1,69 |
| Оплата виконання державних і суспільних обов'язків | 0,26 | 0,91 | 0,39 |
| Оплата відпусток | 9,36 | 13 | 9,62 |
| Винагороди за підсумками роботи за рік | 2,86 | 2,34 | 1,95 |
| Інші винагороди, що входять у ФОП | 0,52 | 0,39 | 0,52 |
| Фонд оплати праці робітників | 0 | 0 | 0 |
| 2. Фахівці і службовці | | | |
| Оплата по основних окладах | 57,46 | 70,46 | 72,8 |
| Інші види заробітної плати (премія) | 4,68 | 4,68 | 5,07 |
| Оплата відпусток | 2,86 | 2,6 | 1,95 |
| Винагороди за підсумками роботи за рік | 1,56 | 1,82 | 1,17 |

Продовження табл. 1

| 1 | 2 | 3 | 4 |
|---|------|------|------|
| Інші винагороди, що входять у ФОП | 0,91 | 1,04 | 0,52 |
| Фонд оплати праці фахівців і службовців | | | |
| Фонд оплати праці підприємства | | | |

2. На підставі даних табл. 2, зробити аналіз річних витрат роботодавця на персонал.

Таблиця 2 – Річні витрати роботодавця на персонал

| № п/п | Показники | Базисний рік 2007 | Звітний рік 2008 | | Відхилення, % | | Відхилення, рівня 2008 р. від рівня 2007 р., % |
|-------|--|-------------------|------------------|--------|---------------|------|--|
| | | | план | факт | план | факт | |
| 1 | Витрати на оплату праці і соціальні виплати, тис. грн. | 207,87 | 260 | 264,94 | | | |
| 2 | Фонд оплати праці, тис. грн. | 309,92 | 313,3 | 320,58 | | | |
| 2.1 | Частка фонду оплати праці в загальних витратах, % (2:1) | | | | | | |
| 3 | Виплати соціального характеру, тис. грн. | 1,95 | 2,6 | 3,25 | | | |
| 3.1 | Частка виплат соціального характеру в загальних витратах, % (3:1) | 0 | 0 | 0 | | | |
| 4 | Чисельність персоналу, осіб. | 52 | 55 | 52 | | | |
| 5 | Середня заробітна плата, грн. (2:4) | | | | | | |
| 6 | Середній розмір виплат соціального характеру, грн. (3:4) | | | | | | |
| 7 | Середній сукупний дохід одного працівника підприємства, грн. (5+6) | | | | | | |

3. На підставі даних табл. 3 проаналізувати використання коштів фонду оплати праці і виплат соціального характеру.

Таблиця 3 – Використовування засобів на оплату праці по напрямках, тис. грн.

| № п/п | Показники | Базисний рік 2007 | Звітний рік 2008 | | Відхилення % | | Відхилення рівня 2008 р. від рівня 2007 р., % |
|-------|--------------------------------------|-------------------|------------------|--------|--------------|------|---|
| | | | план | факт | план | факт | |
| 1 | 2 | 3 | 4 | 5 | 6 | 7 | 8 |
| 1 | Оплата за відпрацьований час, всього | 204,36 | 207,87 | 211,64 | | | |
| 1.1 | Оплата по тарифних ставках (окладам) | 52,26 | 52,65 | 53,3 | | | |
| 1.2 | Виплати стимулюючого характеру | 1,56 | 1,56 | 1,56 | | | |
| 1.2.1 | Премії за основні показники | 24,18 | 25,74 | 36,14 | | | |

Продовження табл. 3

| 1 | 2 | 3 | 4 | 5 | 6 | 7 | 8 |
|-------|---|------|-------|-------|---|---|---|
| 1.2.2 | Оплата за перевиконання норм (вироблення, часу) | 1,69 | 1,69 | 1,82 | | | |
| 1.2.3 | Доплати, надбавки (нічні, святкові) | 5,46 | 5,46 | 5,72 | | | |
| 2 | Оплата за невідпрацьований час | | | | | | |
| 2.1 | Чергові відпустки | 15,6 | 11,96 | 11,57 | | | |
| 3 | Виплати на їжу, житло, паливо, інше | | | | | | |
| 4 | Виплати соціального характеру, всього | | | | | | |

4. На підставі даних табл. 1-3 розрахувати:

- зміну фонду оплати праці за рахунок зміни чисельності працюючих;
- визначити динаміку рівня середньої заробітної плати за допомогою індексного аналізу;
- індекс заробітної плати постійного складу;
- індекс фонду оплати праці;
- індекс чисельності працівників;
- абсолютну економію (-) або перевитрата (+) фонду оплати праці;
- коефіцієнт ефективності.

Варіант №3

1. На підставі даних табл. 1, зробити аналіз структури і динаміки фонду оплати праці підприємства.

Таблиця 1 – Динаміка фонду оплати праці

| Показники | 2006 р. | 2007 р. | 2008 р. |
|--|-----------|-----------|-----------|
| | тис. грн. | тис. грн. | тис. грн. |
| 1 | 2 | 3 | 4 |
| 1. Робітники | | | |
| Оплата по відрядних розцінках | 82,89 | 106,81 | 111,07 |
| Погодинна оплата по тарифних ставках | 37,44 | 41,81 | 42,64 |
| Премії відрядникам, які входять в основну ЗП | 12,48 | 12,48 | 18,72 |
| Премії погодинникам, які входять в основну ЗП | 3,12 | 4,37 | 6,14 |
| Доплати: | | | |
| – за роботу в понад нормований час | 1,04 | 1,35 | 1,46 |
| – за зміну умов праці | 0,64 | 0,72 | 0,32 |
| – за роботу в нічний час | 1,98 | 2,18 | 1,87 |
| – до середнього заробітку | 2,39 | 3,12 | 3,22 |
| – за поєднання професій | 0,62 | 0,42 | 0,42 |
| – бригадирам за керівництво бригадою | 1,98 | 2,18 | 2,29 |
| – за виправлення браку | 1,25 | 1,25 | 1,25 |
| – інші доплати (святкові) | 0,94 | 1,25 | 1,35 |
| Оплата виконання державних і суспільних обов'язків | 0,21 | 0,73 | 0,31 |
| Оплата відпусток | 7,49 | 10,40 | 7,70 |

| Продовження табл. 1 | | | |
|---|-------|-------|-------|
| 1 | 2 | 3 | 4 |
| Винагороди за підсумками роботи за рік | 2,29 | 1,87 | 1,56 |
| Інші винагороди, що входять у ФОП | 0,42 | 0,31 | 0,42 |
| Фонд оплати праці робітників | | | |
| 2. Фахівці і службовці | | | |
| Оплата по основних окладах | 45,97 | 56,37 | 58,24 |
| Інші види заробітної плати (премія) | 3,74 | 3,74 | 4,06 |
| Оплата відпусток | 2,29 | 2,08 | 1,56 |
| Винагороди за підсумками роботи за рік | 1,25 | 1,46 | 0,94 |
| Інші винагороди, що входять у ФОП | 0,73 | 0,83 | 0,42 |
| Фонд оплати праці фахівців і службовців | | | |
| Фонд оплати праці підприємства | | | |

2. На підставі даних табл. 2, зробити аналіз річних витрат роботодавця на персонал.

Таблиця 2 – Річні витрати роботодавця на персонал

| № п/п | Показники | Базисний рік 2007 | Звітний рік 2008 | | Відхилення, % | | Відхилення, % |
|-------|--|-------------------|------------------|--------|---------------|------|---------------|
| | | | план | факт | план | факт | |
| 1 | Витрати на оплату праці і соціальні виплати, тис. грн. | 166,30 | 208,00 | 211,95 | | | |
| 2 | Фонд оплати праці, тис. грн. | 247,94 | 250,64 | 256,46 | | | |
| 2.1 | Частка фонду оплати праці в загальних витратах, % (2:1) | | | | | | |
| 3 | Виплати соціального характеру, тис. грн. | 1,56 | 2,08 | 2,6 | | | |
| 3.1 | Частка виплат соціального характеру в загальних витратах, % (3:1) | | | | | | |
| 4 | Чисельність персоналу, осіб. | 41 | 44 | 42 | | | |
| 5 | Середня заробітна плата, грн. (2:4) | | | | | | |
| 6 | Середній розмір виплат соціального характеру, грн. (3:4) | | | | | | |
| 7 | Середній сукупний дохід одного працівника підприємства, грн. (5+6) | | | | | | |

3. На підставі даних табл. 3 проаналізувати використання коштів фонду оплати праці і виплат соціального характеру.

Таблиця 3 – Використовування засобів на оплату праці по напрямках, тис. грн.

| № п/п | Показники | Базисний рік 2007 | Звітний рік 2008 | | Відхилення % | | Відхилення рівня 2008 р. від рівня 2007 р., % |
|-------|---|-------------------|------------------|--------|--------------|------|---|
| | | | план | факт | план | факт | |
| 1 | Оплата за відпрацьований час, всього | 163,49 | 166,30 | 169,31 | | | |
| 1.1 | Оплата по тарифних ставках (окладам) | 41,81 | 42,12 | 42,64 | | | |
| 1.2 | Виплати стимулюючого характеру | 1,25 | 1,25 | 1,25 | | | |
| 1.2.1 | Премії за основні показники | 19,34 | 20,59 | 28,91 | | | |
| 1.2.2 | Оплата за перевиконання норм (вироблення, часу) | 1,35 | 1,35 | 1,46 | | | |
| 1.2.3 | Доплати, надбавки (нічні, святкові) | 4,37 | 4,37 | 4,58 | | | |
| 2 | Оплата за невідпрацьований час | | | | | | |
| 2.1 | Чергові відпустки | 12,48 | 9,57 | 9,26 | | | |
| 3 | Виплати на їжу, житло, паливо, інше | | | | | | |
| 4 | Виплати соціального характеру, всього | | | | | | |

4. На підставі даних табл. 1-3 розрахувати:
- зміну фонду оплати праці за рахунок зміни чисельності працюючих;
 - визначити динаміку рівня середньої заробітної плати за допомогою індексного аналізу;
 - індекс заробітної плати постійного складу;
 - індекс фонду оплати праці;
 - індекс чисельності працівників;
 - абсолютну економію (-) або перевитрата (+) фонду оплати праці;
 - коефіцієнт ефективності.

Варіант №4

1. На підставі даних табл. 1, зробити аналіз структури і динаміки фонду оплати праці підприємства.

Таблиця 1 – Динаміка фонду оплати праці

| Показники | 2006 р. | 2007 р. | 2008 р. |
|---|-----------|-----------|-----------|
| | тис. грн. | тис. грн. | тис. грн. |
| 1 | 2 | 3 | 4 |
| 1. Робітники | | | |
| Оплата по відрядних розцінках | 149,20 | 192,26 | 199,93 |
| Погодинна оплата по тарифних ставках | 67,39 | 75,26 | 76,75 |
| Премії відрядникам, які входять в основну ЗП | 22,46 | 22,46 | 33,70 |
| Премії погодинникам, які входять в основну ЗП | 5,62 | 7,87 | 11,05 |
| Доплати: | | | |
| – за роботу в понад нормований час | 1,87 | 2,43 | 2,63 |

Продовження табл. 1

| 1 | 2 | 3 | 4 |
|--|-------|--------|--------|
| – за зміну умов праці | 1,15 | 1,30 | 0,58 |
| – за роботу в нічний час | 3,56 | 3,92 | 3,37 |
| – до середнього заробітку | 4,30 | 5,62 | 5,80 |
| – за поєднання професій | 1,12 | 0,76 | 0,76 |
| – бригадирам за керівництво бригадою | 3,56 | 3,92 | 4,12 |
| – за виправлення браку | 2,25 | 2,25 | 2,25 |
| – інші доплати (святкові) | 1,69 | 2,25 | 2,43 |
| Оплата виконання державних і суспільних обов'язків | 0,38 | 1,31 | 0,56 |
| Оплата відпусток | 13,48 | 18,72 | 13,86 |
| Винагороди за підсумками роботи за рік | 4,12 | 3,37 | 2,81 |
| Інші винагороди, що входять у ФОП | 0,76 | 0,56 | 0,76 |
| Фонд оплати праці робітників | | | |
| 2. Фахівці і службовці | | | |
| Оплата по основних окладах | 82,75 | 101,47 | 104,83 |
| Інші види заробітної плати (премія) | 6,73 | 6,73 | 7,31 |
| Оплата відпусток | 4,12 | 3,74 | 2,81 |
| Винагороди за підсумками роботи за рік | 2,25 | 2,63 | 1,69 |
| Інші винагороди, що входять у ФОП | 1,31 | 1,49 | 0,76 |
| Фонд оплати праці фахівців і службовців | | | |
| Фонд оплати праці підприємства | | | |

2. На підставі даних табл. 2, зробити аналіз річних витрат роботодавця на персонал.

Таблиця 2 – Річні витрати роботодавця на персонал

| № п/п | Показники | Базисний рік 2007 | Звітний рік 2008 | | Відхилення, % | | Відхилення, рівня 2008 р. від рівня 2007 р., % |
|-------|--|-------------------|------------------|--------|---------------|------|--|
| | | | план | факт | план | факт | |
| 1 | Витрати на оплату праці і соціальні виплати, тис. грн. | 299,34 | 374,40 | 381,51 | | | |
| 2 | Фонд оплати праці, тис. грн. | 446,29 | 451,15 | 461,63 | | | |
| 2.1 | Частка фонду оплати праці в загальних витратах, % (2:1) | | | | | | |
| 3 | Виплати соціального характеру, тис. грн. | 2,81 | 3,74 | 4,68 | | | |
| 3.1 | Частка виплат соціального характеру в загальних витратах, % (3:1) | | | | | | |
| 4 | Чисельність персоналу, осіб. | 74 | 79 | 76 | | | |
| 5 | Середня заробітна плата, грн. (2:4) | | | | | | |
| 6 | Середній розмір виплат соціального характеру, грн. (3:4) | | | | | | |
| 7 | Середній сукупний дохід одного працівника підприємства, грн. (5+6) | | | | | | |

3. На підставі даних табл. 3 проаналізувати використання коштів фонду оплати праці і виплат соціального характеру.

Таблиця 3 – Використовування засобів на оплату праці по напрямках, тис. грн.

| № п/п | Показники | Базисний рік 2007 | Звітний рік 2008 | | Відхилення % | | Відхилення рівня 2008 р. від рівня 2007 р., % |
|-------|---|----------------------|---------------------|--------|--------------|------|---|
| | | | план | факт | план | факт | |
| 1 | Оплата за відпрацьований час, всього | 294,28 | 299,34 | 304,76 | | | |
| 1.1 | Оплата по тарифних ставках (окладам) | 75,26 | 75,82 | 76,75 | | | |
| 1.2 | Виплати стимулюючого характеру | 2,25 | 2,25 | 2,25 | | | |
| 1.2.1 | Премії за основні показники | 34,81 | 37,06 | 52,04 | | | |
| 1.2.2 | Оплата за перевиконання норм (вироблення, часу) | 2,43 | 2,43 | 2,63 | | | |
| 1.2.3 | Доплати, надбавки (нічні, святкові) | 7,87 | 7,87 | 8,24 | | | |
| 2 | Оплата за невідпрацьований час | | | | | | |
| 2.1 | Чергові відпустки | 22,46 | 17,23 | 16,67 | | | |
| 3 | Виплати на їжу, житло, паливо, інше | | | | | | |
| 4 | Виплати соціального характеру, всього | | | | | | |

На підставі даних табл. 1-3 розрахувати:

- зміну фонду оплати праці за рахунок зміни чисельності працюючих;
- визначити динаміку рівня середньої заробітної плати за допомогою індексного аналізу;
- індекс заробітної плати постійного складу;
- індекс фонду оплати праці;
- індекс чисельності працівників;
- абсолютну економію (-) або перевитрата (+) фонду оплати праці;
- коефіцієнт ефективності.

Варіант №5

1. На підставі даних табл. 1, зробити аналіз структури і динаміки фонду оплати праці підприємства.

Таблиця 1 – Динаміка фонду оплати праці

| Показники | 2006 р. | 2007 р. | 2008 р. |
|--------------------------------------|-----------|-----------|-----------|
| | тис. грн. | тис. грн. | тис. грн. |
| 1 | 2 | 3 | 4 |
| 1. Робітники | | | |
| Оплата по відрядних розцінках | 179,04 | 230,71 | 239,92 |
| Погодинна оплата по тарифних ставках | 80,87 | 90,31 | 92,10 |

Продовження табл. 1

| 1 | 2 | 3 | 4 |
|--|-------|--------|--------|
| Премії відрядникам, які входять в основну ЗП | 26,95 | 26,95 | 40,44 |
| Премії погодинникам, які входять в основну ЗП | 6,74 | 9,44 | 13,26 |
| Доплати: | | | |
| – за роботу в понад нормований час | 2,24 | 2,92 | 3,16 |
| – за зміну умов праці | 1,38 | 1,56 | 0,70 |
| – за роботу в нічний час | 4,27 | 4,70 | 4,04 |
| – до середнього заробітку | 5,16 | 6,74 | 6,96 |
| – за поєднання професій | 1,34 | 0,91 | 0,91 |
| – бригадирам за керівництво бригадою | 4,27 | 4,70 | 4,94 |
| – за виправлення браку | 2,70 | 2,70 | 2,70 |
| – інші доплати (святкові) | 2,03 | 2,70 | 2,92 |
| Оплата виконання державних і суспільних обов'язків | 0,46 | 1,57 | 0,67 |
| Оплата відпусток | 16,18 | 22,46 | 16,63 |
| Винагороди за підсумками роботи за рік | 4,94 | 4,04 | 3,37 |
| Інші винагороди, що входять у ФОП | 0,91 | 0,67 | 0,91 |
| Фонд оплати праці робітників | | | |
| 2. Фахівці і службовці | | | |
| Оплата по основних окладах | 99,30 | 121,76 | 125,80 |
| Інші види заробітної плати (премія) | 8,08 | 8,08 | 8,77 |
| Оплата відпусток | 4,94 | 4,49 | 3,37 |
| Винагороди за підсумками роботи за рік | 2,70 | 3,16 | 2,03 |
| Інші винагороди, що входять у ФОП | 1,57 | 1,79 | 0,91 |
| Фонд оплати праці фахівців і службовців | | | |
| Фонд оплати праці підприємства | | | |

2. На підставі даних табл. 2, зробити аналіз річних витрат роботодавця на персонал.

Таблиця 2 – Річні витрати роботодавця на персонал

| № п/п | Показники | Базисний рік 2007 | Звітний рік 2008 | | Відхилення, % | | Відхилення, % |
|-------|---|-------------------|------------------|--------|---------------|------|---------------|
| | | | план | факт | план | факт | |
| 1 | 2 | 3 | 4 | 5 | 6 | 7 | 8 |
| 1 | Витрати на оплату праці і соціальні виплати, тис. грн. | 359,21 | 449,28 | 457,81 | | | |
| 2 | Фонд оплати праці, тис. грн. | 535,55 | 541,38 | 553,96 | | | |
| 2.1 | Частка фонду оплати праці в загальних витратах, % (2:1) | | | | | | |
| 3 | Виплати соціального характеру, тис. грн. | 3,37 | 4,49 | 5,62 | | | |
| 3.1 | Частка виплат соціального характеру в загальних витратах, % (3:1) | | | | | | |
| 4 | Чисельність персоналу, осіб. | 89 | 95 | 92 | | | |
| 5 | Середня заробітна плата, грн. (2:4) | | | | | | |

Продовження табл. 1

| 1 | 2 | 3 | 4 | 5 | 6 | 7 | 8 |
|---|--|---|---|---|---|---|---|
| 6 | Середній розмір виплат соціального характеру, грн. (3:4) | | | | | | |
| 7 | Середній сукупний дохід одного працівника підприємства, грн. (5+6) | | | | | | |

3. На підставі даних табл. 3 проаналізувати використання коштів фонду оплати праці і виплат соціального характеру.

Таблиця 3 – Використовування засобів на оплату праці по напрямках, тис. грн.

| № п/п | Показники | Базисний рік 2007 | Звітний рік 2008 | | Відхилення % | | Відхилення рівня 2008 р. від рівня 2007 р., % |
|-------|---|-------------------|------------------|--------|--------------|------|---|
| | | | план | факт | план | факт | |
| 1 | 2 | 3 | 4 | 5 | 6 | 7 | 8 |
| 1 | Оплата за відпрацьований час, всього | 353,14 | 359,21 | 365,71 | | | |
| 1.1 | Оплата по тарифних ставках (окладам) | 90,31 | 90,98 | 92,10 | | | |
| 1.2 | Виплати стимулюючого характеру | 2,70 | 2,70 | 2,70 | | | |
| 1.2.1 | Премії за основні показники | 41,77 | 44,47 | 62,45 | | | |
| 1.2.2 | Оплата за перевиконання норм (вироблення, часу) | 2,92 | 2,92 | 3,16 | | | |
| 1.2.3 | Доплати, надбавки (нічні, святкові) | 9,44 | 9,44 | 9,89 | | | |
| 2 | Оплата за невідпрацьований час | | | | | | |
| 2.1 | Чергові відпустки | 26,95 | 20,68 | 20,00 | | | |
| 3 | Виплати на їжу, житло, паливо, інше | | | | | | |
| 4 | Виплати соціального характеру, всього | | | | | | |

4. На підставі даних табл. 1-3 розрахувати:

- зміну фонду оплати праці за рахунок зміни чисельності працюючих;
- визначити динаміку рівня середньої заробітної плати за допомогою індексного аналізу;
- індекс заробітної плати постійного складу;
- індекс фонду оплати праці;
- індекс чисельності працівників;
- абсолютну економію (-) або перевитрата (+) фонду оплати праці;
- коефіцієнт ефективності.

Методичні рекомендації до виконання практичної роботи № 5

Для детермінованого аналізу чинника абсолютні відхилення фонду погодинної заробітної плати можуть бути використані наступні моделі:

$$\text{ФОП} = \text{ЧР} \cdot \text{ГЗП}, \quad (1)$$

$$\text{ФОП} = \text{ЧР} \cdot \text{Д} \cdot \text{ДЗП}, \quad (2)$$

$$\text{ФОП} = \text{ЧР} \cdot \text{Д} \cdot \text{П} \cdot \text{ЧЗП}, \quad (3)$$

де ЧР – чисельність персоналу, осіб;

Д – число відпрацьованих днів, дн.;

П – тривалість робочого дня, год.;

ГЗП, ДЗП і ЧЗП – відповідно, середньорічна, середньоденна і середньочасова заробітна плата, грн.

Абсолютне відхилення визначається порівнянням фактично використаних засобів на оплату праці з плановим ФОП в цілому по підприємству, виробничим підрозділам і різним категоріям працівників. Відносне відхилення визначається різницею між фактично нарахованою сумою зарплати і плановим фондом, скорегованим на коефіцієнт виконання плану по виробництву продукції:

$$\Delta \text{ФОП}_{\text{отн}} = \text{ФОП}_{\text{ф}} - \text{ФОП}_{\text{ск}} = \text{ФОП}_{\text{ф}} - (\text{ФОП}_{\text{пл.пер}} \cdot K_{\text{вп}} + \text{ФОП}_{\text{пл.пост}}), \quad (4)$$

де $\Delta \text{ФОП}_{\text{отн}}$ – відносне відхилення по фонду оплати праці, грн.;

$\text{ФОП}_{\text{ф}}$ – фонд оплати праці фактичний, грн.;

$\text{ФОП}_{\text{ск}}$ – фонд оплати праці плановий, скорегований на коефіцієнт виконання плану по випуску продукції, грн.;

$\text{ФОП}_{\text{пл.пер}}$ і $\text{ФОП}_{\text{пл.пост}}$ – відповідно змінна і постійна сума планового ФОП, грн.;

$K_{\text{вп}}$ – коефіцієнт виконання плану по обслуговуванню об'єкта.

Розрахунок зміни фонду оплати праці за рахунок зміни чисельності працюючих здійснюється за формулами 5,6:

$$\Delta \text{ФОП}^{\text{ч}^{\text{рщ}}} = \Delta \text{ФОП}^{\text{ч}^{\text{рщ}}} - \Delta \text{ФОП}^{\text{ч}^{\text{рщ}}}, \quad (5)$$

де $\Delta \text{ФОП}^{\text{ч}^{\text{рщ}}}$ – зміна ФОП за рахунок зміни структури працюючих, грн.;

$$\Delta \text{ФОП}^{\text{ч}^{\text{рщ}}} = (\bar{Z}_0^{\text{ф}} - \bar{Z}_0) \cdot \text{Ч}_{\text{рщ1}}, \quad (6)$$

де \bar{Z}_0 – середня заробітна плата одного працюючого за планом, грн.;

$\bar{Z}_0^{\text{ф}}$ – середня заробітна плата одного працюючого за планом в перерахунку на фактичну структуру працюючих, грн.;

$\text{Ч}_{\text{рщ1}}$ – фактична чисельність працюючих, осіб.

Динаміка рівня середньої заробітної плати визначається за допомогою індексного аналізу. Індекс заробітної плати змінного складу визначається відношенням середньої заробітної плати звітного і базисного періоду:

$$I_{\text{зп}}^{\text{пер}} = \frac{\bar{Z}_1}{\bar{Z}_0} = \frac{\sum Z_1 \cdot T_1}{\sum T_1} \cdot \frac{\sum Z_0 \cdot T_0}{\sum T_1}, \quad (7)$$

де $\sum Z_1 \cdot T_1, \sum Z_0 \cdot T_0$ – фонд оплати праці відповідно в звітному і базисному періодах, тис. грн.;

T_1, T_0 – середньооблікова чисельність працівників підприємства відповідно в звітному і базисному періодах, осіб.

Індекс заробітної плати постійного складу визначається відношенням середньої заробітної плати звітного і базисного періоду виходячи з того, що чисельність працівників в даних періодах не змінювалася:

$$I_{\text{зп}}^{\text{пост}} = \frac{\bar{Z}_1}{\bar{Z}_0} = \frac{\sum Z_1 \cdot T_1}{\sum T_1} : \frac{\sum Z_0 \cdot T_1}{\sum T_1}, \quad (8)$$

де \bar{Z}_1 – середня заробітна плата базисного періоду при структурі чисельності звітного періоду, грн.

Динаміка середньої заробітної плати під впливом зміни структури працівників визначається за допомогою індексу структурних зрушень:

$$I_{\text{зп}}^{\text{сс}} = \frac{\bar{Z}_1}{\bar{Z}_0} = \frac{\sum Z_0 \cdot T_1}{\sum T_1} : \frac{\sum Z_0 \cdot T_0}{\sum T_0}. \quad (9)$$

Індекси середньої заробітної плати пов'язані з динамікою загальної суми фонду оплати праці і створюють єдину індексну систему:

$$I_{\Phi} = I_{\text{зп}}^{\text{пер}} \cdot I_T = I_{\text{зп}}^{\text{пост}} \cdot I_{\text{зп}}^{\text{сс}} \cdot I_T, \quad (10)$$

де I_{Φ} – індекс фонду оплати праці;

I_T – індекс чисельності працівників (витрат робочого часу).

Індекс чисельності працівників визначається по формулі:

$$I_T = \frac{T_1}{T_0}. \quad (11)$$

Абсолютна економія (-) або перевитрата (+) фонду оплати праці визначається по формулі:

$$\Delta\Phi = \Phi_1 - \Phi_0, \quad (12)$$

де Φ_1, Φ_0 – фактичний і базисний фонди оплати праці, тис. грн.

Ефективність використання засобів, що направляються на оплату праці і соціальні виплати, визначається за допомогою коефіцієнта ефективності:

$$K_{\text{эф}} = \frac{\Phi - \text{НВ}}{\Phi}, \quad (13)$$

де Φ – сума коштів фонду заробітної плати і виплат соціального характеру, тис. грн.;

НВ – непродуктивні виплати з фонду заробітної плати, тис. грн.

Максимальне значення даного показника складає 0,99. Чим ближче його значення до одиниці, тим вище ефективність використання засобів, що направляються на оплату праці.

ІНДИВІДУАЛЬНА РОБОТА №6
АНАЛІЗ ВПЛИВУ ТРУДОВИХ ПОКАЗНИКІВ НА ЕФЕКТИВНІСТЬ
РОБОТИ ПІДПРИЄМСТВА

Варіант №1

1. На підставі даних табл. 1 розрахувати обсяг випуску продукції у 2006-2008 рр. та зробити аналіз впливу показників на обсяг випуску продукції.
 Виконати факторний аналіз впливу чисельності ПВП та середньорічного виробітку у 2007-2008 рр.

Таблиця 1 – Дані для аналізу впливу показників на обсяг продукції

| Показники | 2006 р. | 2007 р. | 2008 р. | Абсолютне відхилення рівня 2007 р. від рівня 2006 р. | Абсолютне відхилення рівня 2008 р. від рівня 2007 р. |
|---|---------|---------|---------|--|--|
| Обсяг випуску продукції, млн. грн. | | | | | |
| Середньооблікова чисельність ПВП, осіб | 49012 | 53720 | 41079 | | |
| Середньорічний виробіток одним робітником ПВП, тис. грн./люд. | 25,1 | 32,7 | 37,8 | | |

2. На підставі даних табл. 2 здійснити аналіз і оцінку впливу трудових показників на фінансові результати підприємства шляхом розрахунку наступних показників:
- рівень росту прибутку на одного працівника;
 - рентабельність продажу;
 - долю реалізованої продукції в загальному обсягу її випуску.

За допомогою факторного аналізу виявити вплив кожного показника на рівень прибутку, що припадає на одного працівника у 2007-2008 рр. Зробити висновки.

Таблиця 2 – Дані для факторного аналізу прибутку у розрахунку на одного працівника

| Показники | 2006 р. | 2007 р. | 2008 р. | Абсолютне відхилення рівня 2007 р. від рівня 2006 р. | Абсолютне відхилення рівня 2008 р. від рівня 2007 р. |
|---|---------|---------|---------|--|--|
| Прибуток від реалізації продукції, млн. грн. | 1459,4 | 1713,1 | 1377,8 | | |
| Середньооблікова чисельність ПВП, осіб | | | | | |
| Рентабельність продажу, % | | | | | |
| Доля реалізованої продукції | | | | | |
| Середньорічний виробіток продукції одним працівником, тис. грн. | | | | | |
| Прибуток у розрахунку на одного працівника ПВП, млн. грн. | | | | | |
| Виручка від реалізації продукції, млн. грн. | 5425,3 | 6321,4 | 4956,1 | | |

Варіант №2

1. На підставі даних табл. 1 здійснити аналіз впливу трудових факторів на динаміку обсягу продукції підприємства шляхом розрахунку наступних показників:

- вплив зміни чисельності працівників на динаміку випуску продукції;
- вплив зміни рівня виробітку працівників на динаміку випуску продукції.

Таблиця 1 – Показники для аналізу впливу трудових факторів на обсяг випуску продукції

| Показники | 2007 р. | | 2008 р. | |
|---|---------|-------|---------|-------|
| | план. | факт. | план. | факт. |
| Чисельність ПВП, осіб | 940 | 948 | 930 | 929 |
| Виробіток на одного працівника ПВП, грн./люд. | 2154 | 2235 | 3500 | 3760 |

Результати розрахунку доцільно привести у вигляді табл. 2.

Таблиця 2 – Розрахунок впливу факторів на динаміку обсягу випуску продукції

| Показники | 2007 р. | 2008 р. |
|--|---------|---------|
| Зміна обсягу випуску продукції за рахунок чисельності ПВП, ΔB_v , грн. | | |
| Зміна обсягу випуску продукції за рахунок виробітки, ΔB_e , грн. | | |
| Сукупність впливу двох факторів на зміну обсягів виробництва, грн. | | |

2. На підставі табл. 3 оцінити вплив факторів продуктивності праці на обсяг товарної продукції. Провести факторний аналіз впливу показників на обсяги товарної продукції у 2008 р. порівняно з 2007 р. Зробити висновки.

Таблиця 3 – Показники для факторного аналізу

| Показники | 2007 р. | 2008 р. |
|---|---------|---------|
| Чисельність ПВП, осіб | 929 | 990 |
| Питома вага робітників у загальній чисельності ПВП | 0,913 | 0,835 |
| Середня кількість днів, відпрацьованих одним робітником за рік, дн. | 171 | 167 |
| Середня тривалість робочої зміни, год. | 10 | 10 |
| Середньогодинний виробіток одного робітника, грн./год. | 47,2 | 38,5 |

3. На підставі табл. 4 проаналізувати вплив чисельності ПВП на загальний прибуток підприємства, виконати факторний аналіз зміни прибутку. Зробити висновки.

Таблиця 4 – Вихідні дані для факторного аналізу загального прибутку

| Показник | 2006 р. | 2007 р. | 2008 р. | Відхилення 2007 р. до 2006 р. | | Відхилення 2008 р. до 2006 р. | | Відхилення 2008 р. до 2007 р. | |
|--|---------|---------|---------|-------------------------------|----------|-------------------------------|----------|-------------------------------|----------|
| | | | | абс. | відн., % | абс. | відн., % | абс. | відн., % |
| Чисельність ПВП, осіб | 74 | 120 | 98 | | | | | | |
| Прибуток на одного працівника, грн./люд. | | | | | | | | | |
| Загальний прибуток, тис. грн. | 27,69 | -25,47 | -0,092 | | | | | | |

Варіант №3

1. На підставі даних табл. 1 розрахувати обсяг випуску продукції на одного працівника у 2006-2008 рр. та зробити аналіз впливу показників на обсяг випуску продукції.

Виконати факторний аналіз зміни прибутку у 2006-2008 рр. Зробити висновки.

Таблиця 1 – Вихідні дані для факторного аналізу загального прибутку

| Показник | 2006 р. | 2007 р. | 2008 р. | Відхилення 2007 р. до 2006 р. | | Відхилення 2008 р. до 2006 р. | | Відхилення 2008 р. до 2007 р. | |
|--|----------|----------|----------|-------------------------------|----------|-------------------------------|----------|-------------------------------|----------|
| | | | | абс. | відн., % | абс. | відн., % | абс. | відн., % |
| Чисельність ПВП, осіб | 7456 | 8098 | 8541 | | | | | | |
| Прибуток на одного працівника, тис. грн. | | | | | | | | | |
| Загальний прибуток, тис. грн. | 177452,8 | 204069,6 | 257938,2 | | | | | | |

2. На підставі даних наведених в табл. 2 розрахувати:

- середньорічний виробіток на одного працюючого;
- вплив зміни чисельності працівників на динаміку випуску продукції;
- вплив зміни рівня виробітку працівників на динаміку випуску продукції;
- загальну зміну випуску продукції.

Здійснити аналіз впливу трудових факторів на динаміку обсягу продукції підприємства шляхом розрахунку наступних показників. Зробити висновки.

Таблиця 2 – Показники роботи підприємства

| Назва показника | 2007 р. | 2008 р. | Темп росту, % | Темп приросту, % |
|--|-----------|-----------|---------------|------------------|
| Обсяг товарної продукції, тис. грн. | 1004738,9 | 2148067,0 | | |
| Середньооблікова чисельність ПВП, осіб | 3498 | 8541 | | |
| Середньорічний виробіток на одного працюючого, грн. | | | | |
| Приріст продукції за рахунок росту продуктивності праці, тис. грн. | - | -305185 | | |
| Приріст продукції за рахунок збільшення чисельності ПВП, тис. грн. | - | 1448513 | - | - |

Варіант №4

1. На підставі даних табл. 1 розрахувати середньорічний виробіток продукції одним робітником ПВП у 2006-2008 рр. та зробити аналіз впливу показників на обсяг випуску продукції. Виконати факторний аналіз впливу чисельності ПВП та середньорічного виробітку у 2007-2008 рр. Зробити висновки.

Таблиця 1 – Вихідні дані для проведення факторного аналізу обсягу продукції

| Показників | 2006 р. | 2007 р. | 2008 р. | Відхилення рівня 2008 р. від рівня 2006 р. | | Відхилення рівня 2008 р. від рівня 2007 р. | |
|--|---------|---------|---------|--|-------------|--|-------------|
| | | | | абсолютне | відносне, % | абсолютне | відносне, % |
| Обсяг випуску продукції, тис. грн. | 353073 | 459288 | 517266 | | | | |
| Середньооблікова чисельність ПВП, осіб | 1055 | 1027 | 848 | | | | |
| Середньорічний виробіток продукції одним робітником ПВП, тис. грн. | | | | | | | |

2. На підставі даних табл. 2 здійснити аналіз і оцінку впливу трудових показників на фінансові результати підприємства шляхом розрахунку наступних показників:

- обсяг випуску продукції у 2006-2008 рр.;
- рівень росту прибутку на одного робітника;
- рентабельність продажу;
- долю реалізованої продукції в загальному обсягу її випуску.

Виповнити факторний аналіз впливу чисельності персоналу та середньорічного виробітку у 2006-2007 рр. Зробити перевірку балансовим методом.

Таблиця 2 – Аналіз динаміки прибутку на одного працівника підприємства

| Показники | 2006 р. | 2007 р. | 2008 р. | Відхилення рівня 2007 р. від рівня 2006 р. | | Відхилення рівня 2008 р. від рівня 2007 р. | |
|--|----------|----------|----------|--|-------------|--|-------------|
| | | | | абсолютне | відносне, % | абсолютне | відносне, % |
| Дохід від реалізації, тис. грн. | 353073 | 459288 | 517266 | | | | |
| Середньооблікова чисельність ПВП, осіб | 1055 | 1027 | 848 | | | | |
| Рентабельність продажу, % | | | | | | | |
| Доля реалізованої продукції | | | | | | | |
| Середньорічний виробіток одним робітником, тис. грн. | | | | | | | |
| Прибуток на одного робітника, тис. грн. | | | | | | | |
| Прибуток від реалізації продукції, тис. грн. | 269908,6 | 383319,9 | 487512,1 | | | | |

Варіант №5

1. На підставі даних табл. 1 розрахувати обсяг випуску продукції у 2006-2008 рр. та зробити аналіз впливу показників на обсяг випуску продукції.
Виконати факторний аналіз впливу чисельності ПВП та середньорічного виробітку у 2007-2008 рр.

Таблиця 1 – Дані для аналізу впливу показників на обсяг продукції

| Показники | 2006 р. | 2007 р. | 2008 р. | Абсолютне відхилення рівня 2007 р. від рівня 2006 р. | Абсолютне відхилення рівня 2008 р. від рівня 2007 р. |
|---|---------|---------|---------|--|--|
| Обсяг випуску продукції, млн. грн. | | | | | |
| Середньооблікова чисельність ПВП, осіб | 39209 | 48348 | 36971 | | |
| Середньорічний виробіток одним робітником ПВП, тис. грн./люд. | 22,6 | 29,4 | 34,1 | | |

2. На підставі даних табл. 2 здійснити аналіз і оцінку впливу трудових показників на фінансові результати підприємства шляхом розрахунку наступних показників:
- рівень росту прибутку на одного працівника;
 - рентабельність продажу;
 - долю реалізованої продукції в загальному обсягу її випуску.

За допомогою факторного аналізу виявити вплив кожного показника на рівень прибутку, що припадає на одного працівника у 2007-2008 рр. Зробити висновки.

Таблиця 2 – Дані для факторного аналізу прибутку у розрахунку на одного працівника

| Показники | 2006 р. | 2007 р. | 2008 р. | Абсолютне відхилення рівня 2007 р. від рівня 2006 р. | Абсолютне відхилення рівня 2008 р. від рівня 2007 р. |
|---|---------|---------|---------|--|--|
| Прибуток від реалізації продукції, млн. грн. | 1313,5 | 1541,8 | 1240,1 | | |
| Середньооблікова чисельність ПВП, осіб | | | | | |
| Рентабельність продажу, % | | | | | |
| Доля реалізованої продукції | | | | | |
| Середньорічний виробіток продукції одним працівником, тис. грн. | | | | | |
| Прибуток у розрахунку на одного працівника ПВП, млн. грн. | | | | | |
| Виручка від реалізації продукції, млн. грн. | 4882,8 | 5689,3 | 4460,5 | | |

Методичні рекомендації до виконання практичної роботи №6

Факторний аналіз впливу чисельності ПВП та середньорічного виробітку на обсяг випуску продукції:

$$ВП = Ч_{пвп} \cdot В, \quad (1)$$

де ВП – обсяг випуску продукції, млн. грн.;

$Ч_{пвп}$ – середньооблікова чисельність ПВП, осіб;

$В$ – середньорічний виробіток одним робітником ПВП, тис. грн./людину.

Рівень росту прибутку на одного робітника розраховується за формулою:

$$ПР = \frac{\Pi}{Ч_{пвп}} = Р_{пр} \cdot Д_{рп} \cdot В, \quad (2)$$

де ПР – прибуток на одного робітника ПВП, млн. грн.;

Π – прибуток від реалізації продукції, млн. грн.;

$Р_{пр}$ – рентабельність продажу, %;

$Д_{рп}$ – доля реалізованої продукції в загальному обсягу її випуску.

Рентабельність продажу розраховується за формулою:

$$Р_{пр} = \frac{\Pi}{В_{рп}}, \quad (3)$$

де $В_{рп}$ – виручка від реалізації продукції, млн. грн.

Долю реалізованої продукції в загальному обсягу її випуску можна знайти за формулою:

$$Д_{рп} = \frac{РП}{ВП}, \quad (4)$$

де РП – обсяг реалізованої продукції, млн. грн.

Вплив зміни чисельності працівників на динаміку випуску продукції визначається за формулою:

$$\Delta B_{ч} = (Ч_1 - Ч_0) \cdot B_0, \quad (5)$$

де $\Delta B_{ч}$ – зміна обсягу випуску продукції за рахунок збільшення (зменшення) чисельності ПВП, грн.;

$Ч_1$ – фактична чисельність ПВП, осіб;

$Ч_2$ – планова чисельність ПВП, осіб;

B_0 – виробіток на одного працівника ПВП за планом, грн.

Вплив зміни рівня виробітку працівників на динаміку випуску продукції визначається за формулу:

$$\Delta B_{в} = (B_1 - B_0) \cdot Ч_1, \quad (6)$$

де $\Delta B_{в}$ – зміна обсягу випуску продукції за рахунок зростання виробітку, грн.;

B_1 – фактичний виробіток на одного працівника ПВП, грн.

Детермінована факторна модель товарної продукції має такий вигляд:

$$ТП = П \cdot п \cdot q \cdot ч \cdot В_r, \quad (7)$$

де ТП – обсяг товарної продукції, тис. грн.;

П – чисельність ПВП, осіб;

п – питома вага робітників у загальній чисельності ПВП;

q – середня кількість днів, відпрацьованих одним робітником за рік, дн.;

ч – середня тривалість робочої зміни, год.;

В_r – середньогодинний виробіток одного робітника, грн./год.

Загальна зміна випуску продукції, у тому числі за рахунок впливу двох факторів, складає:

$$\Delta ВП = ВП_{\phi} - ВП_{\sigma} = \Delta ВП_{\text{чр}} + \Delta ВП_{\text{в}} \quad (8)$$

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Анализ и моделирование трудовых показателей на предприятии: Учеб. пособие для вузов / Р.И. Ерохина, Е.К. Самраилова; Под ред. А.И. Рофе; Акад. труда и социал. отношений. — М.: Изд-во "МИК", 2000. — 160с.
2. Анализ трудовых показателей: Учеб. пособие для вузов / А.В. Никитин, Н.А. Кольцов, И.А. Самарина и др.; Под ред. П.Ф. Петровича. — М.: Экономика, 1989. — 288 с.
3. Анализ хозяйственной деятельности в промышленности: Учебник / Н.А. Русак, В.И. Стражев, О.Ф. Мигун и др.; Под общ. ред. В.И. Стражева. — Мн.: Выш. шк., 1998. — 398 с.
4. Анализ хозяйственной деятельности в промышленности: учебник / В.И. Стражев, Л.А. Богдановская, О.Ф. Мигун и др.; Под общ. ред. В.И. Стражева. — Мн.: Выш. шк., 2003. — 480 с.
5. Багрова І.В. Нормування праці: Навчальний посібник. — К.: Центр навчальної літератури, 2003. — 212 с.
6. Бараник З.П. Статистика праці: Навч. посібник. — К.: КНЕУ, 2003. — 246 с.
7. Данюк В.М. Організація праці менеджера: Навч. посіб. — К.: КНЕУ, 2006. — 276с.
8. Економічний аналіз: Навч. посібник / М.А. Болюх, В.З. Бурчевський, М.І. Горбаток; За ред. акад. НАНУ, проф. М.Г. Чумаченка. — К.: КНЕУ, 2001. — 540 с.
9. Ерохина Р.И., Самраилова Е.К. Анализ и моделирование трудовых показателей на предприятии: Учеб. пособие / Под ред. проф. А.И. Рофе. — М.: Издательство «МИК», 2000. — 160 с.
10. Завіновська Г.Т. Економіка праці: Навч. посібник. — К.: КНЕУ, 2003. — 300с.
11. Івахненко В.М. Курс економічного аналізу: Навч. посіб. — К.: Знання-Прес, 2000. — 207 с.
12. Кислиця О.Я., Мягких І.М. Економічний аналіз: Курс лекцій. — К.: Вид-во Європ. ун-ту, 2003. — 171 с.
13. Класифікатор професій ДК 003:2005. Видання офіційне. — К.: Держспоживстандарт України, 2005. — 615 с.
14. Колот А.М. Мотивація, стимулювання й оцінка персоналу: Навч. посібник. — К.: КНЕУ, 1998. — 224 с.
15. Коробов М.Я. Фінансово-економічний аналіз діяльності підприємств: Навч. посіб. — К.: Т-во „Знання”, КОО, 2003. — 294 с.
16. Нестерчук В.П. Організація та мотивація праці: Навч. посібник. — К.: Вид-во Європ. ун-ту фінансів, інформ. систем, менеджм. і бізнесу, 1999. — 88 с.
17. Палий В.Ф., Суздальцева Л.П. Технично-економический анализ производственно-хозяйственной деятельности машиностроительных предприятий: Учебник для вузов по специальности «Экономика и управление в машиностроении». — М.: Машиностроение, 1989. — 272 с.
18. Подоровская М.М. Организация труда: Конспект лекций. — К.: МАУП, 2004. — 112 с.
19. Савченко В.А. Управління розвитком персоналу: Навч. посібник. — К.: КНЕУ, 2002. — 351 с.
20. Тарасенко Н.В. Економічний аналіз діяльності промислового підприємства. — Львів: ЛБІ НБУ, 2000. — 485 с.
21. Управління персоналом фірми: Навчальний посібник / Под ред. Крамаренко В.І., Холода Б.І. — К.: ЦУЛ, 2003. — 272 с.

22. Щекин Г.В. Организация и психология управления персоналом: Учеб.-метод. пособие. – К.: МАУП, 2002. – 832 с.

**МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ
ДО ПРОВЕДЕННЯ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ
ТА САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ
ІЗ КУРСУ „АНАЛІЗ ТРУДОВИХ ПОКАЗНИКІВ”
(для студентів за напрямком підготовки
6.050100 „Управління персоналом і економіка праці”)**

Укладачі: Оксана Володимирівна Захарова, к.е.н., доцент
Тетяна Сергіївна Шульгіна, асистент